

bevlogen

Ontwikkeling
OW

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 538
8000 AM Zwolle
Telefoon (038) 498 2235
www.zwolle.nl

Transformatie in het sociaal domein

Voortgang en aanpak

Bijlage bij de Perspectiefnota 2017 - 2020

Opdrachtgever	N. Vedelaar en E. Anker
Opdrachtnemer	H. Procé
Versie	3
Datum	20 april 2016

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Inhoud

1	Algemeen	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Transformatie	4
1.3	Financiën	6
2	Gezette stappen in 2015 en 2016	9
2.1	Wet maatschappelijke ontwikkeling	9
2.2	Jeugdhulp	10
2.3	(Arbeids)participatie en Bijstand	12
2.4	Samenleving	14
3	Transformatiethema's	15
3.1	Transformatiethema 1: De samenkracht van mensen	15
3.2	Transformatiethema 2: Integrale (gezins)aanpak	18
3.3	Transformatiethema 3: Passend wonen met zorg	23
3.4	Transformatiethema 4: Samenhang in de toegang (tot Jeugdhulp)	26
3.5	Transformatiethema 5: (Arbeids-)participatie en bijstand	28
4	Innovatiebudget	33
4.1	Een innovatiebudget voor de transformatie sociaal domein	33
4.2	Uitgangspunten innovatiebudget sociaal domein	33
4.3	Inzet innovatiebudget sociaal domein	33
4.4	Nadere toelichting Maatwerkbudget SWT	34
4.5	Nadere toelichting Transformatiebudget	34
4.6	Vervolgproces	35
5	Vervolg	36
5.1	Overige ontwikkelingen	36
5.2	Moties en toezeggingen	37
5.3	Vervolgproces transformatieagenda sociaal domein	39
5.4	Communicatie met de raad	40
6	Bijlagen	41
6.1	Motie M-14	41
6.2	Motie M-23	41
6.3	Motie M-11-1	41

1 Algemeen

1.1 Inleiding

Het zorgdragen voor de juiste ondersteuning van onze bewoners die dat nodig hebben is voor ons een groot goed. We willen dit op zo'n manier doen dat dit aansluit op de behoefte van Zwollenaren, professionals het beste uit zicht zelf kunnen halen en we deze ondersteuning ook kunnen blijven bieden terwijl er minder budget beschikbaar is en zal zijn dan voorheen. Een toekomstbestendig sociaal domein. We maken hiervoor gebruik van de aanwezige goede ideeën, ervaringen en positieve energie in de stad. We geven zo gezamenlijk de Zwolse kleur aan onze taken in het sociaal domein.

Transformatie is een complex proces en een van de lange adem. Een uitdaging die we graag aan gaan en waarbij we beseffen dat deze stap voor stap zal plaatsvinden. Dit is terug te zien in de aanpak van de transformatiethema's en zal ook zijn weerslag hebben op de timing van de realisatie van het financiële perspectief.

Op 15 februari j.l. heeft de raad van de gemeente Zwolle de basis gelegd voor het huidige transformatieproces door de uitgangspunten hiervoor vast te stellen. Hier is inmiddels het thema "(Arbeids)participatie en bijstand" aan toe gevoegd aangezien dit onderwerp ook tot de kern van het sociale domein hoort. De thema's zijn:

1. De samenkracht van mensen
2. Integrale (gezins) aanpak
3. Passend wonen met zorg
4. Samenhang in de toegang (tot Jeugdhulp)
5. (Arbeids)participatie en bijstand

Deze transformatiethema's zijn verder uitgewerkt in concrete voorstellen, welke nu voor u liggen. De komende tijd zullen de voorstellen wederom actief met de stad worden besproken en uitgevoerd en zal de gemeenteraad hier over een regelmatige rapportage ontvangen. Het financiële perspectief is in zijn totaliteit en verdieping terug te vinden in de PPN 2017-2010. Zo werken we de komende jaren stap voor stap aan de transformatie in het sociale domein.

In deze nota wordt in het eerste hoofdstuk aangegeven in welke context, met welke doelen en met welk financieel perspectief de transformatie plaatsvindt. Daarna laten we zien welke stappen er in 2015 en 2016 al gezet zijn op het gebied van transformatie en bezuinigingen. Hierbij beperken we ons tot 4 hoofdstromen die gekoppeld zijn aan de bezuinigingsopgave en de transformatiethema's. Uiteraard gebeurd er nog veel meer in het brede sociale domein. In het derde hoofdstuk zijn de benoemde uitgangspunten verder uitgewerkt in concrete sporen. Deze laten zien waartoe en hoe deze eerstvolgende transformatie-stappen gezet worden. In het laatste hoofdstuk gaan we in op het vervolgproces. Ook doen we met deze nota een aantal moties af.

1.2 **Transformatie**

Transformatie heeft als doel invulling te geven aan onze visie op het sociaal domein; te zorgen dat iedereen in onze stad naar vermogen mee kan doen en mee doet. De opgave in het sociaal domein kan niet zonder samenwerking en integratie worden opgepakt. Een betekenisvolle transformatie komt alleen tot stand door een onderling partnerschap van inwoners/gebruikers van zorg en ondersteuning, ketenpartners, kennisinstituten en de gemeente. Daar op inzetten en deze samenwerking langdurig volhouden is de uitdaging in de komende jaren.

Inwoners, zeker die al zorg en ondersteuning ontvingen voor de decentralisaties, kunnen veranderingen in het bestaande aanbod ervaren. Veranderingen die ingrijpen op het persoonlijke leven en daarom vragen om zorgvuldigheid en openheid. Daarom bieden we waar nodig ondersteuning integraal en in samenhang. Zo sluiten we zoveel mogelijk aan bij de variatie in achtergrond en behoeftes die onze inwoners kenmerkt. We zien (meer) mogelijkheden in “normaliseren” en algemene laagdrempelige voorzieningen, en tegelijkertijd de noodzaak tot omvangrijke zorg in complexe situaties.

Ook voor aanbieders van zorg en ondersteuning is veel veranderd en zal nog veel veranderen. Voor de gewenste transformatie wellicht begrijpelijk of zelfs onvermijdelijk, maar vanuit het oogpunt van werkgelegenheid en passende inkomenszekerheid voor de vele medewerkers in de zorg, een belangrijk punt van aandacht. We sturen dan ook op zorgvuldige overdracht en behoud van werkgelegenheid.

Voor ons als gemeente is het een uitdaging in dit krachtenveld de juiste rollen aan te nemen en de juiste instrumenten in te zetten. Daarbij is samenwerking van groot belang. Zie hieronder weergegeven.

Bij de invulling van onze visie op het sociaal domein spannen we ons maximaal in om dit te doen binnen de door het rijk beschikbaar gestelde en te stellen financiële middelen. Op termijn wel te verstaan want zorgvuldigheid naar onze inwoners staat voorop. Die zorgvuldigheid verhoudt zich niet goed tot het tempo waarin het budget voor onze gemeente is en wordt verlaagd. Daarom vangen we met een buffer deze teruggang tijdelijk op en wordt de bezuiniging meer evenredig uitgemiddeld over een

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

aantal jaren. We herijken bij de perspectiefnota 2018-2021, aan de hand van de feitelijke ontwikkelingen, de omvang en duur van de inzet van deze buffer.

Ambtelijke werkgroepen, met meedenkers uit het veld, hebben de financiële opgave waar mogelijk vertaald in te verwachten en beoogde effecten en deze getoetst aan onze visie op het sociaal domein. Beperking daarbij was en is dat uitkomsten en ervaringen uit de praktijk nog maar gebaseerd kunnen worden op één jaar. Er is niet alleen ambtelijk voorwerk gedaan, ook zijn ideeën benut die zijn voortgekomen uit het innovatieproces “Jeugd Zwolle in Beweging”. Een gemêleerd gezelschap van jeugdigen en betrokkenen is met elkaar aan de slag gegaan om te bepalen waar kansen liggen voor innovatie in de jeugdhulp. Ook is er veelvuldig contact en overleg met ketenpartners geweest en daar is nog steeds sprake van. Ook zijn veel adviezen van aanbieders en clientenvertegenwoordigers benut die naar voren zijn gekomen in het traject rond de regionale veranderagenda beschermd wonen – maatschappelijke opvang. En niet in de laatste plaats leren de ervaringen van het sociaal wijkteam waar beweging mogelijk en ook nodig is. Dit alles is vertaald in concrete uitwerkingen die te vinden zijn in hoofdstuk 3.

Zoals ook de transitiecommissie sociaal domein in de vierde voortgangsrapportage schrijft, is nadrukkelijke integratie van participatie en inkomensondersteuning met de andere delen van het sociaal domein gewenst. Armoede en schulden zijn een belangrijke oorzaak van niet deel kunnen nemen aan de samenleving en een gemiddeld hoger beroep op zorgvoorzieningen. Ontbreken van werk is én persoonlijk én maatschappelijk ongewenst. En wanneer het vermogen om betaald te werken (deels) ontbreekt is passende participatie als alternatief van groot belang. Met de afname van beschikbare middelen voor zowel inkomensondersteuning als de bevordering van (arbeids)participatie, wordt het belang van alternatieven groter. De inzet van werkgevers is nodig en die van het bestaande gesubsidieerde maatschappelijk voorveld.

Het sociaal wijkteam (SWT) bestaat in Zwolle nog maar kort, de eerste evaluaties zijn in bewerking en zullen voor de zomer 2016 beschikbaar komen. Nadrukkelijk wordt de “waarde” van het wijkteam voor inwoners/gebruikers van het team daarin meegenomen. De teams zijn tenslotte opgericht om dichterbij en op maat ondersteuning te kunnen bieden aan onze inwoners. Tegelijkertijd is het sociaal wijkteam een nieuwe organisatie dus ook op het gebied van organisatorische vormgeving, personeelsbeleid en bedrijfsvoering is er het nodige te evalueren en verder te ontwikkelen. Ook hier komen in het 2^e kwartaal van 2016 resultaten van evaluatie en onderzoek beschikbaar waarbij ook inrichtingsvoorstellen zullen worden gedaan.

Regionale samenwerking binnen het sociaal domein is een relatieve lappendeken, of “niet congruent” zoals het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dat noemt. De schaal van de samenwerking verschilt sterk waarbij de economische/ arbeidssamenwerking en beschermd wonen en maatschappelijke opvang groter zijn dan de regio IJsselland. De samenwerking op jeugdhulp valt samen met de regio IJsselland en de samenwerking op de Wmo beperkt zich tot de regio IJssel-Vecht. De

Datum 20 april 2016
 Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

centrumgemeenteregio maatschappelijke opvang – beschermd wonen (op grond van de Wmo) is weer wat breder aangezien daarin naast de regio IJssel-Vecht ook de regio Noord-Veluwe hiervan onderdeel uitmaakt. Naast deze schaalverschillen is de basis (al dan niet wettelijk of anders voorgeschreven) voor de samenwerking en de intensiteit ook nog eens verschillend. De noodzaak en/of wens tot regionale samenwerking wringt op onderdelen met de wens of noodzaak om op lokaal niveau juist dossier overschrijdend en integraal te werken. Regionale samenwerking brengt veel meerwaarde zoals kennisbundeling en schaalvoordelen (ook naar aanbieders). Deze goed te kunnen samenbrengen met lokale flexibiliteit en autonomie is de uitdaging in de komende jaren. De regionale samenwerking Jeugdhulp IJsselland is een belangrijke casus die in 2016 aan de orde komt. Deze samenwerking is vooreerst aangegaan voor twee jaren tot 1 januari 2017 en maakt heroverweging en besluitvorming op korte termijn noodzakelijk. De voorbereiding van dit proces is inmiddels gestart en kent als eerste stap een bestuurlijke en ambtelijke werkconferentie in begin mei.

1.3 Financiën

Zoals eerder in dit hoofdstuk genoemd, willen we bij de invulling van onze visie op het sociaal domein ons maximaal inspanssen om dit te doen binnen de door het rijk beschikbaar gestelde en te stellen financiële middelen. Op termijn wel te verstaan want zorgvuldigheid naar onze inwoners staat voorop. En met een herweging bij de perspectiefnota 2018-2012.

In onderstaande figuur is het financiële perspectief van het sociaal domein tussen 2014 en 2020 in beeld gebracht.

Financieel perspectief Sociaal Domein (exclusief Beschermd Wonen en Inkomensondersteuning) in miljoen euro's							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaalbudget 2014	132,6	132,6	132,6	132,6	132,6	132,6	132,6
Kortingen rijk 2014 (cumulatief)		-7,3	-10,5	-13,5	-14,5	-14,5	-14,5
Kortingen rijk 2015 (cumulatief)		-1,8	-3,4	-2,7	-3,1	-3,8	-4,5
Taakstelling vanuit bezuinigingsopgave € 11 mln.				-1,0	-2,0	-2,0	-2,0
Te dekken structureel nadeel Wezo		-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Autonome afname WSW lasten				0,7	1,3	2,0	2,6
Netto beschikbaar budget	132,6	121,8	117,0	114,4	112,6	112,6	112,5
Afname budget (cumulatief)		10,8	15,6	18,2	20,0	20,0	20,1
Bezuiging gerealiseerd (cumulatief)		5,7	11,3				
Bezuiging nog te realiseren (cumulatief)				6,9	8,7	8,7	8,8
Compensatie eenmalige middelen rijk		0,9					
Dekking algemene middelen en/of buffer		4,2	4,3				

In deze tabel zijn de Wmo-onderdelen beschermd wonen en opvang (inclusief het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kinder mishandeling) niet opgenomen. Dit betreft regionale voorzieningen waarbij de gemeente Zwolle een centrumgemeentelijke rol vervult. In het afgelopen jaar is er veel te doen geweest over de (historische) verdeelsystematiek beschermd wonen. Na op- en neergaande bewegingen is het

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

beschikbare budget beschermd wonen in de decembercirculaire 2015 vastgesteld op ongeveer 58 miljoen euro per jaar. Uitgangspunt is dat binnen het rijksbudget wordt gewerkt en dat de regiogemeenten gezamenlijk delen in tekorten en/of overschotten. Daarbij zijn in 2015 en 2016 al veel besparende maatregelen doorgevoerd om binnen de rijksmiddelen te blijven.

Ook is niet opgenomen het programmaonderdeel Inkomen, waaronder bijstandsverlening, omdat dit los van het sociaal domein een aparte bekostiging kent en als apart punt in de Perspectiefnota wordt gemeld. Er wordt voor 2016 en verder door groei van het aantal bijstandsgerechtigden en de werking van het verdeelmodel voor het bijstandsbudget een overschrijding van de bijstandslasten verwacht van 4,3 miljoen euro. Omdat dit een overschrijding is van meer dan 5% doet de gemeente Zwolle een beroep doen op de Vangnetregeling 2016 van het rijk voor een aanvullende rijksuitkering van 1,1 miljoen euro. De verwachte netto tegenvaller op het bijstandsbudget komt daarmee op 3,2 miljoen euro. Er is een nauwe samenhang tussen het groeiende beroep op bijstandsverlening, inkomensondersteuning, armoedebestrijding en het sociaal domein. Op basis van de wetenschap dat het niet hebben van werk en het verkeren in armoede een belangrijke oorzaak is tot het doen van beroep op zorg en ondersteuning en risico voor sociaal isolement /niet participeren zal de groei van het aantal bijstandsgerechtigden effect hebben in het sociaal domein. In de uitwerking van transformatiethema "(Arbeids)participatie en bijstand" in hoofdstuk 3 wordt hier verder op ingegaan.

Bovengenoemde tabel toont een perspectief zonder inzet van de buffer in de jaren 2017 en verder. Daarmee wordt duidelijk wat het effect is van de teruggang in (rijks)budget. In de tabel valt ook te lezen hoe in 2015 nog extra bezuinigingen door het rijk zijn opgelegd. Boven de in 2014 opgelegde bezuiniging van uiteindelijk 14,5 miljoen euro is in 2015 een extra korting opgelegd van uiteindelijk 4,5 miljoen euro.

Ook wordt inzicht gegeven in het (begrote) financiële verloop in 2015 en 2016. Het jaar 2014 geldt als referentie en is een optelling van de oorspronkelijke middelen (AWBZ c.a.) aangevuld met reeds beschikbare gemeentelijke budgetten. Werd in 2014 rekening gehouden met een cumulatieve verlaging van het beschikbare budget in 2016 met 12,2 miljoen euro. In 2015 is deze nog eens aangevuld met 3,4 miljoen euro. Tegenover een totale korting in 2016 van 15,6 miljoen euro staat inmiddels een cumulatieve bezuiniging van 11,3 miljoen euro. Hiermee blijft een beroep op de "buffer" tot 4,3 miljoen in 2016 noodzakelijk.

Voor de jaren 2017 tot en met 2020 is nog een verdere bezuiniging van cumulatief 8,8 miljoen euro noodzakelijk om binnen het beschikbare budget te komen. De grootste teruggang van beschikbaar budget laat zich zien in 2017 met een afname van 6,9 miljoen euro. Daarna vlakkt de teruggang sterk af.

Op basis van (inhoudelijke) beoordeling blijkt dat bovenstaand financieel verloop te risicovol en te ingrijpend is om tot innovatie en transformatie te komen. Er wordt sneller bezuinigd dan er verantwoorde alternatieve arrangementen, gericht op maatwerk in

Datum 20 april 2016
 Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

samenwerking met uitvoerende partners, kunnen worden uitgewerkt. Mede veroorzaakt door de in 2015 opgelegde extra budgetkorting die in 2020 cumulatief 4,5 miljoen euro bedraagt. Dit vraagt om een alternatief scenario.

Om de (extra) budgetkorting verantwoord te kunnen opvangen en ruimte te geven voor serieuze transformatie is meer tijd nodig. Binnen beschikbaar budget werken per 2017 is niet realistisch en ook per 2018 zal dit moeilijk zijn.

Met name op “het dossier (arbeids)participatie” moet een antwoord worden gevonden om binnen het budgetkader te kunnen werken. Daar is nog tijd voor nodig. Door het resterende te bezuinigen bedrag van 8,8 miljoen euro min of meer evenredig uit te middelen over de jaren 2017 tot en met 2020 is de bezuinigingsdruk in 2017 en 2018 wel en verantwoord op te vangen. En, wordt er ruimte gegeven voor de noodzakelijke transformatie, ook in de jaren 2019 en 2020.

Wat in onderstaand overzicht “Scenario budget en besteding met ingang van 2020 in evenwicht” opvalt is dat aanvullend kan worden bezuinigd in de combinatie “Wmo en Samenleving/Samenkracht”. Op het onderdeel Jeugdhulp is ruimte om meer geleidelijk binnen het beschikbare budget te groeien. En ontstaat voor het onderdeel Participatie tijd om ingrijpende alternatieven te ontwikkelen voor de bestaande keten van arbeidsreintegratie.

Scenario budget en bestedingen met ingang van 2020 in evenwicht						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal sociaal domein						
Totaalbudget 2014 (excl. Beschermd Wonen en Inkomensondersteuning)	132,6	132,6	132,6	132,6	132,6	132,6
Kortingen						
Totaal rijkskorting obv rbs 30-6-2014	-7,3	-10,5	-13,5	-14,5	-14,5	-14,5
Totaal rijkskorting obv GF circ 2015	-1,8	-3,4	-2,7	-3,1	-3,8	-4,5
Te dekken structureel nadeel Wezo	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Taakstelling vanuit bezuinigingsopgave € 11 mln.		0,0	-1,0	-2,0	-2,0	-2,0
Totaal kortingen	-10,8	-15,6	-18,9	-21,3	-22,0	-22,7
Autonome afname WSW lasten			0,7	1,3	2,0	2,6
Totaal netto budgetkortingen	-10,8	-15,6	-18,2	-20,0	-20,0	-20,1
Totaal bezuinigingen						
Jeugdhulp	2,4	6,0	6,4	6,8	6,8	6,8
Wmo (excl. BW en MO) in combinatie met Samenleving c.a.	2,3	4,4	6,5	8,4	8,6	9,2
Participatie	1,0	0,9	2,0	2,3	3,3	4,1
Totaal opbrengst bezuinigingen	5,7	11,3	14,9	17,5	18,7	20,1
Budget uitstroombestemming bijstand (participatie)				-0,75		
Dekking via eenmalige middelen rijk etc.	0,9					
Dekking vanuit algemene middelen en/of buffer	4,2	4,3	4,1	2,5	1,3	0,0
Totaal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

2 **Gezette stappen in 2015 en 2016**

In hoofdstuk 1 zijn op hoofdlijnen de effecten weergegeven van de transformatie op bestaande werkprocessen en routines, zowel bij instituties en hun producten als bij de inwoners/klanten. De veranderingen die eind 2014 en 2015-2016 zijn doorgevoerd laten zichtbaar resultaat zien in onze boekhouding. Exacte cijfers en daaraan ontleende inzichten worden uitputtend beschreven in de jaarrekening 2015 en hier niet herhaald. De doorgevoerde wijzigingen in het eerste anderhalf jaar van de decentralisatie hebben naast het doel ons huishoudboekje op orde te krijgen en te houden ook al bijgedragen aan transformatie. In dit hoofdstuk worden beide soorten omschreven.

2.1 **Wet maatschappelijke ontwikkeling**

Gezette stappen tot transformatie

Om de transformatie te bewerkstelligen, willen we de beweging inzetten van de achterkant (maatwerkvoorzieningen) naar de voorkant. We sluiten meer aan bij voorliggende voorzieningen en versterken het vrijwilligerswerk en de mantelzorg. Zoals de inzet van vrijwilligers om mensen te helpen bij het boodschappen doen of het begeleiden naar een activiteit. Ook activiteiten in de wijk zoals projecten waarbij mensen gezamenlijk de maaltijd gebruiken vormen hier onderdeel van. Deze beweging is in gang gezet door het inrichten van een algemene voorziening voor dagbesteding. Hierdoor kunnen inwoners zonder indicatiestelling op een laagdrempelige wijze gebruik maken van geconcrcteerte dagbesteding zonder het betalen van een eigen bijdrage. Dit levert een bijdrage aan de ondersteuning van het langer zelfstandig thuis wonen en/of de mantelzorg. Ook is er de afgelopen periode geïnvesteerd in het voeren van een keukentafelgesprek waarbij meer gekeken wordt naar oplossingen binnen het sociale netwerk en voorliggende voorzieningen.

Gezette stappen tot bezuinigingen

In totaal is op de Wet maatschappelijke ontwikkeling (WMO) al 5,4 miljoen euro bezuinigd (15,4% van budget Wmo 2014), waarvan 3,5 miljoen euro op het budget huishoudelijke ondersteuning (23% van het totale budget Huishoudelijke Hulp).

Om de financiën op orde te krijgen is gestart met trajectfinanciering als het gaat om huishoudelijke ondersteuning en individuele begeleiding; Diensten In en Aan Huis (DIAH). Hierbij is een omslag gemaakt van indicaties op basis van uren naar trajecten gebaseerd op een resultaat. Deze omslag is tevens gepaard gegaan met een tariefskorting. De Pgb-budgetten zijn hierop gebaseerd en hebben ook deze omslag gemaakt. Hierdoor willen we bereiken dat aanbieders flexibeler zijn om samen met de inwoner te kijken welke ondersteuning nodig is om het resultaat te behalen. Er wordt meer gekeken naar de inzet van het informele netwerk en de voorliggende voorzieningen. Dit kan voor de inwoner tot gevolg hebben gehad dat het aantal uren huishoudelijke hulp/individuele begeleiding minder geworden is omdat gezamenlijk opnieuw is gekeken welke resultaat bereikt moet worden en naar verschillende en andere mogelijkheden om dit te bereiken.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Ook binnen de dagbesteding heeft er een tariefskorting plaatsgevonden, deze is opgevangen door de aanbieders en heeft voor de inwoners weinig gevolgen gehad. De aanbesteding van het collectief Wmo vervoer heeft tot een prijsvoordeel geleid. Tot slot is er breed een eigen bijdrage ingevoerd op alle Wmo voorzieningen. Voor de bestaande Wmo voorzieningen was dit al gebruikelijk, voor de nieuwe taken binnen de Wmo is deze werkwijze ook ingevoerd (individuele begeleiding en kortdurend verblijf). Voor sommige inwoners die vanuit de AWBZ overgingen naar de Wmo heeft dit tot een verhoging van de eigen bijdrage geleid. Daar tegenover staat dat dat de eigen bijdrage voor de dagbesteding, die is ingericht als een algemene voorziening, is vervallen.

Ten aanzien van beschermd wonen hebben wij maximale inspanning geleverd om de rijksinkomsten en uitgaven in balans te laten zijn. Dit heeft gezorgd voor een noodzakelijke en omvangrijke herverdeling van de rijksmiddelen tussen de regio's, waarbij pas in de decembercirculaire definitief bekend werd wat het budget 2015 zou worden. Gecombineerd met door ons doorgevoerde kortingen op de maximale kostprijzen in 2015 en 2016 is het daarmee mogelijk gebleken de – in het voorjaar 2015 geconstateerde aanzienlijke - tekorten in 2015 fors te beperken en de in 2016 de inkomsten en uitgaven zo goed als mogelijk in balans te brengen. Om de risico's van deze decentralisatie te delen is met de regiogemeenten in 2015 ook gewerkt aan een vereveningsmodel tussen de gemeenten in de regio

2.2 Jeugdhulp

Gezette stappen tot transformatie

Over de gehele linie van jeugdhulp is geïnvesteerd om de uitgangspunten van de transitie, waaronder 1 gezin, 1 plan, inzet op eigen kracht en preventie, vorm te geven. In het voorveld, de toegangen (sociaal wijkteam, huisartsen, jeugdartsen en gecertificeerde instellingen) en in het achterveld (niet vrij toegankelijke zorg – gespecialiseerde jeugdhulp). Hieronder wordt dit kort belicht per hoofdthema van de transformatie jeugdhulp.

Toegang tot jeugdhulp

Om per 2015 de toegang tot de jeugdhulp voor jongeren en ouders beschikbaar te houden is het sociaal wijkteam opgericht. Daarnaast is de samenwerking gezocht met de andere toegangen voor jeugd (huisartsen, jeugdartsen en gecertificeerde instellingen).

Passend onderwijs en jeugdhulp

Voor het Primair Onderwijs is een directe link met sociale wijkteams gelegd door de schoolmaatschappelijk werkers (SMW) organisatorisch onder te brengen in het sociaal wijkteam. In verband met de veelal grote regionale functie van het Voortgezet Onderwijs en Middelbaar Beroepsonderwijs is een advies in voorbereiding gericht op regionale afspraken over de ondersteuning en preventie op die scholen (inclusief SMW). Ook is met het onderwijs hard gewerkt aan de voorbereiding van een gezamenlijke agenda gericht op meer samenhang tussen passend onderwijs en jeugdhulp. Deze

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

“Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp” wordt afzonderlijk aan de raad voorgelegd.

Inzet op preventie

Naast de preventieve werking van het sociaal wijkteam, inclusief het schoolmaatschappelijk werk, is ingezet op het borgen van een aantal bestaande effectieve preventieactiviteiten, zoals diverse maatjesprojecten, Fakkeltje en LEFF (Lifestyle, Energy Fun&Friends). Daarnaast zijn er een aantal nieuwe innovatieve preventieactiviteiten van start gegaan, zoals Social Brokers en Steunouders, welke investeren in het samenbrengen van voorliggend veld en het informele netwerk.

Innovatieproces “Jeugd Zwolle in Beweging”

Om de transformatie te bewerkstelligen is het innovatieproces jeugd opgestart. Jongeren, jeugdhulpaanbieders, onderwijs en andere bij jeugd betrokken instellingen en organisatie hebben 8 thema's benoemd die voor transformatie binnen het domein jeugd van belang zijn. Die zijn vervolgens uitgewerkt in 15 ideeën die nu verder worden geconcretiseerd.

Gezette stappen tot bezuinigingen

Er is totaal 0,3 miljoen euro bezuinigd op opvoedondersteuning door het afronden van het project Netwerk Jeugd en Gezin. Dit heeft geen effect gehad op jongeren en hun ouders omdat deze functie en werkzaamheden per 1 januari 2015 is ondergebracht bij het sociaal wijkteam en daarmee is blijven bestaan.

Per 1 januari 2016 heeft het rijk besloten de ouderbijdrage af te schaffen. In 2015 is de ouderbijdrage jeugdhulp breed ingevoerd. De bijdrage was bedoeld om ouders te laten meebetalen aan de verblijfskosten van kinderen die niet thuis verblijven omdat ze een vorm van jeugdhulp krijgen. Onderzoek wees uit dat het 'besparingsmotief' niet opging. Ook bleek de regeling een drempel voor ouders te zijn én kostte het innen van de bijdrage door gemeenten veel administratie en geld. Op basis van dit onderzoek heeft het rijk besloten de ouderbijdrage af te schaffen per 1 januari 2016. In Zwolle zijn de effecten in 2015 beperkt geweest voor jongeren en ouders aangezien door de raad in 2015 besloten is in 2015 slechts een beperkt deel te innen.

Om de jeugdhulp voor jongeren en ouders te continueren vanaf 2015 zijn de rijkskortingen doorvertaald in kortingen naar zorgaanbieders: binnen het regionale deel in 1^e instantie circa 1 miljoen euro, in 2de instantie circa 2,5 miljoen euro. In 2015 is daarom op de voorheen provinciaal gefinancierde Jeugdhulp en voorheen AWBZ gefinancierde jeugdhulp (Zorg voor mensen met een Licht Verstandelijk Beperking (LVB) en klein deel jeugd Geestelijke GezondheidsZorg (GGZ)) een tariefskorting doorgevoerd van 15,05%. Voor de GGZ is een korting doorgevoerd van 15,05% op het totale GGZ budget, waarbij op zowel tarief als budget een korting is doorgevoerd om te komen tot de mix korting van 15,05%. Aandachtspunt hierbij: dit was een korting ten opzichte van de uitgangssituatie van 2011/2012. De werkelijke korting t.o.v. de omzet 2014 van aanbieders ligt in sommige gevallen wel op 40%. Dit wordt veroorzaakt doordat het budget 2015 gebaseerd is op vektis cijfers 2011/2012 en geen rekening is

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

gehouden met de volumegroei die tussen 2012 en 2014 heeft plaatsgevonden in de regio.

In 2016 gaat het om een korting van circa 2,5 miljoen euro op het regionale deel. Dit is deels gecompenseerd doordat de Zwolse gemeenteraad 0,65 miljoen euro beschikbaar heeft gesteld om de contractering af te kunnen ronden. Hiertoe zijn de tarieven en subsidieplafonds of een mix daarvan t.o.v. 2015 verlaagd tussen de 8% en 11%.

Het lokale deel van het budget is in 2016 verminderd met 1,3 miljoen euro. Voor de opvang van het lagere beschikbare rijksbudget 2016 ad 0,7 miljoen euro en ter realisatie van de aanvullende gemeentelijke bezuiniging ad 0,6 miljoen euro. Deze bezuinigingen zijn naar verhouding binnen het lokale gerealiseerd, met uitzondering van die posten waar dit niet mogelijk was, zoals de bijdrage aan Veilig Thuis. Dus ten opzichte van 2015 zijn in 2016 minder middelen beschikbaar voor preventie, innovatie en uitvoeringskosten.

2.3 (Arbeids)participatie en Bijstand

Gezette stappen tot transformatie

Er is de afgelopen jaren geïnvesteerd in methodisch zelf uitvoeren van re-integratietrajecten door middel van de Zwolle Werkt Aanpak en Voor Arbeid en Kansen-trainingen. Hierdoor kan met minder geld effectieve(re) ondersteuning van bijstandsccliënten naar werk geboden worden. Cliënten worden meer aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid en hierop gecoached, waardoor zij weerbaarder worden en meer in staat zijn om zelfstandig aan de slag te komen en te blijven.

Er is incidenteel geïnvesteerd in samenwerking met verschillende publiek-private partners met als doel dat er meer mensen uitstromen uit de bijstand. Het zichtbare resultaat is dat mensen hierdoor een baan hebben gevonden, en hiermee beperking van bijstandslasten, en werkgevers meer verantwoordelijkheid nemen om arbeidsplaatsen te bieden aan mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

De bevordering van maatschappelijke participatie is ondergebracht in het Sociaal Wijkteam, zodat hiermee dicht bij de inwoner ondersteuning op meerdere leefgebieden plaatsvindt. Inwoners met een bijstandsuitkering en een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben vaak moeite met rondkomen, zijn niet altijd maatschappelijk actief en/of kampen met problemen in het kader van zorg of gezin. Door het onderbrengen van deze taak bij het Sociaal Wijkteam wordt aangesloten bij de beweging om vanuit de vraag van de inwoner in de wijk participatie te bevorderen. Inwoners worden bijvoorbeeld ondersteund in het (gaan) doen van vrijwilligerswerk en hulp bij administratie en schulden. De ervaringen die inwoners opdoen in een (semi)werkomgeving, leiden ertoe dat arbeidsmarktkansen worden vergroot.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Gezette stappen tot bezuiniging

De samenwerking tussen Wezo en gemeente is geïntensiveerd, waardoor een herallocatie van middelen in het Participatiebudget kan plaatsvinden. Door de kennis van de Wezo van de arbeidsbeperkte doelgroep, wordt de nieuwe doelgroep onder de Participatiewet (met een arbeidsbeperking) deskundig gecoached 'on the job'. Door het delen en slimmer gebruiken van elkaars expertise worden werkgevers en werknemers gefaciliteerd in het maken van de match (een baan).

De uitgaven voor externe re-integratietrajecten zijn sterk beperkt in de afgelopen jaren. Er worden veel minder trajecten bij externe re-integratiebedrijven ingekocht en de formatie van de uitvoeringsorganisatie Werk Re-integratie en Arbeidsontwikkeling heeft een kleinere vaste formatie.

In de afgelopen jaren is bezuinigd op de uitvoeringsorganisatie Wezo NV om de uitvoeringskosten te beperken. Voorbeeld hiervan is het niet verlengen en opnieuw invullen van tijdelijke dienstverbanden van medewerkers.

Het financieel uitgangspunt voor re-integratie is, ondanks de reeds gerealiseerde besparingen, minder rooskleurig. Dit heeft vooral te maken met een aantal (externe) factoren:

- Het participatiebudget is stelselmatig verkleind in de afgelopen jaren, terwijl de bijstandspopulatie groter is geworden en een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft (afname Participatiebudget met 50% bij een stijging bijstandspopulatie met 23% van 2012 tot nu).
- Er zijn stelselmatig tekorten op de uitvoering door Wezo NV gedekt.
- Deze financiële situatie voor arbeidsparticipatie valt samen met een stijgend aantal bijstandsgerechtigden en een tekort op het bijstandsbudget. Mogelijke verklaringen voor het stijgend beroep op bijstand is dat het aantal mensen met een arbeidsbeperking dat voor inkomen op de gemeente is aangewezen in Zwolle sterker is toegenomen dan in veel andere steden. Uit voorlopige conclusies uit onderzoek van Atlas dat recent is uitgevoerd naar de ontwikkeling van ons bijstandbestand, blijkt dat de kansen op de arbeidsmarkt voor de lager opgeleiden onder de bijstandsgerechtigden klein zijn. Het op peil houden van de uitstroom zal de komende jaren dan ook de nodige inzet vergen.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

2.4 Samenleving

Gezette stappen tot transformatie

De welzijnsorganisaties werken anders; zij gaan uit van zelfsturing en een betere aansluiting bij het sociaal wijkteam. Dit leidt tot een samenwerking waarbij mensen in de wijk zo goed mogelijk ondersteund worden. Onze inzet richt zich op het starten van de beweging naar minder inzet van professionals en meer inzet door vrijwilligers en mantelzorgers. Doel is het ondersteunen van de eigen kracht van inwoners zodat zij zelf, samen met hun netwerk tot oplossingen komen. Daarom is maximaal ingezet op het werven en behouden van vrijwilligers en mantelzorgers. Dit maximaal inzetten blijkt onder andere uit de inzet door de vrijwilligerscentrale Zwolle Doet gericht op het vergroten van inzet door vrijwilligers welke beweging en energie noodzakelijk is voor de transformatie. We richten ons daarom ook op het vasthouden en verstevigen van deze beweging.

Gezette stappen tot bezuinigingen

De organisaties Travers en Zwolle Doet en WijZ en Dimence zijn bestuurlijk samengegaan. De efficiency van de organisaties Travers en WijZ is verbeterd door te bezuinigen op management/overhead (als onderdeel van in totaal 0,27 miljoen euro bezuiniging bij beide organisaties). De overhead bij Travers is gereduceerd tot 9%. De samenvoeging van WijZ en de Kern genereerde daarnaast 0,1 miljoen euro bezuiniging. De Zwolse inwoner heeft geen directe consequenties ervaren als gevolg van deze bezuinigingen. Voor de activiteiten van WijZ bestond het effect eruit dat de gebruikers een eigen bijdrage moesten betalen. Hierdoor zijn een aantal groepen vertrokken bij WijZ. Daarnaast is 0,235 miljoen euro bezuinigd op Voor- en Vroegschoolse Educatie en peuterspeelzaalwerk. Ook bij Zwolle Doet is 0,18 miljoen euro minder uitgegeven doordat de bijdrage voor maatschappelijke stage Voortgezet Onderwijs is weggevallen.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

3 Transformatiethema's

3.1 Transformatiethema 1: De samenkracht van mensen

Algemeen

Ons doel is dat iedereen mee doet in Zwolle. Meedoen op eigen kracht, waar nodig met (tijdelijke) ondersteuning. Participeren draagt bij aan de ontwikkeling van inwoners op meerdere levensdomeinen. Waardevol en nuttig zijn vergroot de draagkracht van mensen. Doel van samenkracht is het handhaven en vergroten van draagkracht van inwoners. De aanwezigheid van fysieke beperkingen, psychische of psychosociale problemen, isolement, armoede en/of laaggeletterdheid kunnen belemmerend zijn voor de sociale participatie van kwetsbare inwoners. Door zo vroeg mogelijk laagdrempelige informele ondersteuning te bieden voorkomen we grotere problemen. Kwetsbare groepen inwoners worden in een zo vroeg mogelijk stadium begeleid en gestimuleerd bij het vinden van oplossingen. Kunnen ze hierdoor weer meedoen dan ontstaan sociale contacten en worden (nieuwe) vaardigheden opgedaan en nemen zelfvertrouwen en weerbaarheid toe.

In Zwolle is samenkracht volop aanwezig. Veel inwoners en maatschappelijke partners zijn al actief en deze inzet werpt z'n vruchten af. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de vele maatjesinitiatieven op allerlei terreinen met inzet van vrijwilligers. Voor mensen die te maken hebben met taalachterstand, terminaal ziek zijn, psychisch of verstandelijk beperkt zijn, beweging nodig hebben, zoeken naar werk en voortijdig schooluitval zijn vrijwillige maatjes naast professionele inzet heel belangrijk voor de continuïteit, voor aanspraak buiten de kantooruren om en voor begrip.

Deze gezamenlijke inzet van inwoners en de maatschappelijke partners vergroot de draagkracht van Zwolle. Wij benutten dit potentieel optimaal door de initiatieven die zijn ontstaan en effect hebben breder en vaker in te zetten en te herhalen. Wordt hiermee de invloed en het zelfsturend vermogen van de inwoner versterkt, dan zorgt het ook voor een versterking van het oplossend vermogen van de samenleving oftewel de samenkracht van mensen. De versterking van de eigen kracht wordt bevorderd door het individuele netwerk van de kwetsbare inwoner te (helpen) organiseren. Dit effect creëert een toename in het welzijn en welbevinden van onze inwoners met een veronderstelde vermindering van zorgkosten als gevolg. Ons primaire doel is daarom het versterken en toegankelijk maken van relevante netwerken (met individuen, wijkbewoners, maatschappelijke instellingen, bedrijven; oftewel daar waar mensen elkaar vinden bij de realisatie van een gedeeld doel). We richten ons daarbij op het vergroten van de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers en kiezen voor een aanpak waarmee mensen ondersteund worden om vrijwilliger en/of mantelzorger te worden en/of te blijven.

Kansen

We richten ons op preventie; het (zo veel mogelijk) voorkomen dat inwoners op relatief dure professionele en curatieve zorg zijn aangewezen. Ons primaire doel is het eerder en beter inzetten van informele ondersteuning en laagdrempelig toegankelijke voorzieningen en activiteiten. We zetten de middelen uit het budget welzijn en een deel

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

van de zorgbudgetten gericht in op een uitbreiding van de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers. Een voorbeeld hiervan is het project “Bruggenbouwers”, waarbij een groep ervaringsdeskundigen op het gebied van armoede en allochtone afkomst ingezet worden voor mensen die zich op dit moment in eenzelfde situatie bevinden. Om de samenkracht van mensen meer te bevorderen en in te zetten zien we een aantal kansen op korte en langere termijn.

Alternatieve vormen van dagbesteding

De eerste stap binnen dit thema vormt “alternatieve vormen van dagbesteding” met inzet van vrijwilligers. Onze gesubsidieerde welzijnspartners zijn hierbij onmisbaar want wij willen dit potentieel optimaal benutten om nog meer aan de preventie kant te komen. We vragen onze partners om door uitbreiding van laagdrempelige welzijnsactiviteiten met inzet van vrijwilligers het aanbod aan zinvolle dagbesteding in omvang en doelgroepen uit te breiden. Daardoor neemt het beroep op duurdere voorzieningen naar verwachting af. Een voorbeeld hiervan zijn de Buurtkamers. In de buurtkamers van WIJZ vindt met inzet van vrijwilligers zinvolle dagbesteding plaats. WIJZ ziet steeds beter kans om multiculturele buurtkamers en buurtkamers voor mensen met dementie op te starten. Door het aanbieden van dagbesteding in eigen buurt/wijk komen kwetsbare buurtbewoners elkaar tegen en houden contact en oog voor elkaar. Het zou mooi zijn als, op termijn, ook de bewoners van zorgorganisaties mee doen aan deze laagdrempelige voorziening.

Op de langere termijn zijn er meer transformatiekansen die kunnen leiden tot effectievere inzet van middelen.

Preventie Armoede en schuldenproblematiek

Mensen met problematische schulden zijn vaker ziek, presteren slechter op het werk en blijven langer in een uitkeringssituatie. Mensen gaan bij de dag leven en zijn niet meer bezig met het oplossen van hun problemen en participeren minder. Ondersteuning op andere levensterreinen is minder succesvol als schulden en armoede overheersen. Er wordt al ingezet op preventie van schulden met inzet van vrijwilligers en samenwerking van partners in “Op Orde”. Door in te blijven zetten op preventie willen we het beroep op duurdere ondersteuningsvormen beperken.

Innovatieprojecten Jeugd

Vanuit het innovatieproces Jeugd Zwolle in Beweging wordt momenteel door gemeente en partners gewerkt aan een tweetal ideeën waarbij het informele netwerk wordt versterkt. Het idee “Mag het ook ietsje minder” creëert bewustwording rond “overzorg” door zorgprofessionals. Wanneer professionals een stapje terug doen ontstaat ruimte voor het organiseren van zorg door/in de omgeving van de zorgvrager. Het idee “Coach de Coach” vergroot kennis en vaardigheden van de (verenigings-)coach of begeleider. Hierdoor doen kinderen en jongeren met een rugzakje op een normale manier mee met de reguliere activiteiten en verdwijnt de uitzonderingspositie.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Maatschappelijke participatie als vliegwiel

Beoogd resultaat is dat de welzijnspartners in samenwerking met het sociaal wijkteam afgestemde en onderbouwde producten aanbieden gericht op netwerkversterking en participatietoename van inwoners die vallen onder de Participatiewet. Doel is om door het vergroten van de sociale participatie en/of behoud van sociale zelfstandigheid een sport omhoog op de participatieladder te bereiken.

Dilemma's

Wij streven naar het bieden van zinvolle tijdbesteding op basis van persoonlijke behoefte en om te voorkomen dat mensen in een sociaal isolement drieren te raken. Wij zetten daarbij primair in op dagbestedingsmogelijkheden in de wijk, voor en door de samenleving. Deze vernieuwing is zowel gericht op de welzijnspartners als op ondernemende (groepen) inwoners die zoeken naar nieuwe manieren en vormen van samenwerking. We willen op een verantwoorde manier initiatieven van inwoners stimuleren en ondersteunen en de deskundigheid van lokale initiatieven vergroten en delen. De in 2017 en 2018 door te voeren bezuinigingen vragen om een herinrichting van het maatschappelijk voorveld en het zorgaanbod. De bestaande zorg die Zwollenaren ontvangen en het bestaande aanbod van professionals staat ter discussie. Daarom is het essentieel om deze herinrichting op een zorgvuldige wijze uit te voeren die wel het nodige resultaat oplevert.

De inzetbaarheid van mantelzorg en vrijwilligerswerk is niet oneindig. Met name mantelzorgers ondersteunen we zo goed als mogelijk en we wijzen zorgorganisaties op hun verantwoordelijkheid richting mantelzorgers. Denk hierbij aan respijtzorg en andere mogelijkheden mantelzorgers te waarderen en revitaliseren. Voor het slagen van de vele initiatieven met inzet van vrijwilligers is professionele ondersteuning van vrijwilligers gewenst. Scholing, werven van vrijwilligers, intervisie, klankborden, kennis van de doelgroep, voor het maken van een geslaagde match.

Het budget voor het ontwikkelen van nieuwe vormen van dagbesteding/begeleiding wordt gehaald bij de huidige aanbieders (achterkant). Deze beweging betekent een verandering voor cliënten, de mogelijkheid bestaat dat hun ondersteuning op de huidige wijze vervalt en de overstap naar de nieuwe vormen van de ondersteuning ontstaat. Daarom is er aandacht voor persoonlijke omstandigheden en mogelijkheden van de inwoner/cliënt.

Planning

In 2017 staan de subsidieafspraken met de welzijnspartners in het teken van passende ondersteuning gericht op alternatieve dagbesteding van Zwolse inwoners. Dit vraagt om nieuwe verbindingen tussen dagbesteding en welzijnsactiviteiten. Hierbij maken we explicieter verbinding met het vrijwilligerswerk. De komende maanden gaan we met de huidige aanbieders van dagbesteding en onze welzijnspartners in de slag om per 2017 tot een uitbreiding van het laagdrempelig aanbod te komen die de beoogde besparingen opleveren. Meer inwoners gaan gebruik maken van laagdrempelige voorzieningen in de wijk voor hun dagbesteding. We vertalen dit in de subsidie- en resultaatafspraken met de welzijnspartners en de contracten voor de dagbesteding.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Vanaf 2018 volgt vergaande efficiency door de opgave integraal te verbinden met o.a. Diensten In en Aan Huis (DIAH) zoals Individuele Begeleiding en Huishoudelijke Hulp. De vorm die we hierbij voor ogen hebben is de inzet van welzijn en zorgbudgetten op wijkniveau voor zowel dagbesteding als DIAH.

Door gebiedsgericht, integrale ondersteuning te organiseren kan meer gewerkt worden vanuit 1 huishouden, 1 plan, en zoveel mogelijk 1 regisseur. Daarmee bereiken we betere, passender ondersteuning en besparing van kosten. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar het navolgende transformatiethema: Integrale (gezins)aanpak.

3.2 Transformatiethema 2: Integrale (gezins)aanpak

Algemeen

Het verbeteren van de hulpverlening aan inwoners/gezinnen is 1 van de hoofddoelen van de transformatie en transitie. Hierbij is het realiseren van een integrale (gezins)aanpak, ook wel één huishouden, één plan genoemd, een belangrijk onderdeel. Redenen waarom een integrale aanpak (nog) niet altijd gebeurd hebben onder andere te maken met onduidelijkheid en interpretatieverschillen. Het is van belang te komen tot optimalisering of beter benutten van de mogelijkheden die er in feite wel zijn en de aanwezige belemmeringen op te heffen. Ook in de wijze waarop het ondersteuningsaanbod is georganiseerd. Het ondersteuningsaanbod is georganiseerd in drie domeinen – jeugd, Wmo en participatie. Tussen deze domeinen zijn schotten aanwezig, zowel in aanbod als financiering. Binnen de domeinen zijn er ook schotten tussen de voorzieningen zelf, waaraan verschillende aanbieders zijn gekoppeld. Dit tezamen bemoeilijkt het realiseren van integrale ondersteuning.

Kansen

Wanneer er bij ieder gezin/ inwoner een integraal ondersteuningsplan wordt gemaakt en deze vervolgens ook integraal wordt uitgevoerd, zorgt dit voor minder ondersteuners over de vloer, minder versnippering en een betere onderlinge afstemming tussen professionals. Voor Zwolse gezinnen betekent dit een verbetering van de hulpverlening. Deze is dan beter op elkaar afgestemd en dit geeft hen meer tijd om zich te richten op verbeteringen van hun eigen/ gezinssituatie omdat ze minder tijd kwijt zijn aan overleggen met de hulpverlening. Daarnaast ontstaat meer regie door de inwoner zelf en een flexibelere inzet van zorg.

Door het verminderen van de stapeling van indicaties neemt het totaal gebruik aan voorzieningen af. Integrale- en maatwerkarrangementen kunnen een goed alternatief zijn voor bestaande dure vormen van zorg en ondersteuning, ook op het gebied van opvoedingsvraagstukken en –problemen en draagt daarmee bij aan het verschuiven van zwaardere naar nieuwe lichtere arrangementen. Ook zal dit minder administratie met zich meebrengen voor organisaties, Sociaal Wijkteam en gemeente.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Het ondersteuningsplan is leidend voor de ondersteuning en de noodzaak van het inzetten van voorzieningen. Indicaties, ofwel toekenningen voor (maatwerk of individuele) voorzieningen, zijn een afgeleide van dit ondersteuningsplan. Het ondersteuningsplan wordt bijgesteld indien de situatie van de inwoner hierom vraagt wat op dat moment ook gevolgen kan hebben voor de inzet van voorzieningen. Hiermee gaan wij steeds meer naar de werkwijze waarbij het in gesprek zijn over het ondersteuningsplan leidend is i.p.v. de vastgestelde toekenningstermijnen.

Ter uitwerking van dit thema met bovengenoemde kansen wordt integraal gewerkt aan vier sporen:

Spoor 1: Optimaliseren ondersteuningsplannen sociale wijkteams

- Het tijdiger betrekken van partijen.
- Duidelijke afspraken over rollen en verantwoordelijkheden tijdens de uitvoering van het plan.
- De weg terug – afschaling - bij de start benoemen en organiseren.
- Gezamenlijke evaluatie van het plan.

De uitvoering van het integrale plan zal beter en in meer samenhang kunnen worden uitgevoerd, wat bijdraagt aan betere en adequate ondersteuning van het gezin/inwoners. Het rendement zit met name in efficiency winst en de daling van het aantal lange en intensieve trajecten; verschuiving van zwaardere naar lichtere begeleiding. De inzet van het Sociaal Wijkteam en betrokken partijen kan hierdoor verbeterd worden wat bijdraagt aan het voorkomen van wachtlijsten en de inzet naar voren namelijk meer laagdrempelig en preventief in de wijk aanwezig.

Spoor 2: Integrale contractering binnen de gemeentelijke domeinen.

Ontschotting tussen de 3 jeugdhulpdomeinen en binnen de WMO biedt meer kansen voor transformatie en innovatie en stimuleert dit nieuwe vormen van integrale trajecten.

- Integraliteit binnen de jeugddomeinen
In 2015 en 2016 is de jeugdhulp in 3 verschillende domeinen ingekocht en is er aangesloten bij de financieringssysteem van voor 2015. In de praktijk is er overlap tussen deze domeinen. Momenteel wordt het inkoopkader jeugdhulp 2017 in regionaal verband voorbereid. Ingezet wordt om gefaseerd te komen tot integratie tussen de huidige 3 domeinen en ook wordt toegewerkt naar een meer resultaatgerichte financiering. Vooralsnog gaan we er vanuit dat dit een financiële opbrengst van 0,4 miljoen euro in 2017 en nogmaals 0,4 miljoen euro per 2018 gaat opleveren.
- Integraliteit binnen de Wmo: Integraliteit binnen Diensten In en Aan Huis (DIAH)
Wij zien mogelijkheden om in 2016 en 2017 te komen tot ontschotting tussen deze trajecten en de ontwikkeling van nieuwe integrale arrangementen. Bijvoorbeeld door combinaties van Huishoudelijke Hulp en Individuele Begeleiding en door nieuwe vormen van thuisondersteuning. Daarnaast willen we dat aanbieders van

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

DIAH alle trajecten moeten kunnen aanbieden. Dit betekent dat één aanbieder (al dan niet met onderaanbieders) alle diensten in/aan huis aanbiedt. Wij verwachten in 2017 door deze nieuwe werkwijze een besparing te realiseren van structureel 0,6 miljoen euro.

Vanaf 2018 willen we vanuit de DIAH de verbinding leggen met de dagbesteding en het voorliggende veld. We denken hierbij aan de inzet van integrale (welzijn en zorg) budgetten op wijkniveau om de beoogde korting van 1,9 miljoen euro op de Wmo in 2018 te halen. Dit is circa 10% van het totale budget WMO 2017 (Dagbesteding en DIAH). We zien hiertoe kansen omdat wij nog meer de beweging zien van individuele arrangementen naar collectieve voorzieningen of voorzieningen in het voorveld en een verschuiving naar een meer gerichte inzet van het vrijwilligerswerk (in plaats van 2 professionals één professional in combinatie met vrijwilligers).

- Ontwikkelen van werkwijze om gezamenlijk te sturen als Zwolse partners verbonden aan jeugd

Vanuit het innovatieproces Jeugd Zwolle in Beweging wordt momenteel door gemeente en partners gewerkt aan de wens om meer samen te sturen: gezamenlijk en in breed gezelschap analyse en aanpak van de opgave voor de jeugd in Zwolle bepalen en hier uitvoering aan geven. Kennis vanuit de uitvoering en betrokkenen wordt gebundeld met bijvoorbeeld een jongerenindex en integraal geanalyseerd. Op basis van deze input wordt de opgave voor de jeugd in Zwolle geformuleerd en tevens de gezamenlijke aanpak. Op deze manier wordt kennis en inzet gebundeld en efficiënter en effectiever gewerkt. Daarnaast wordt in deze werkgroep nagedacht over hoe financieringsstromen effectief werken en samen werken kan ondersteunen i.p.v. belemmeren.

Spoor 3: Integrale contractering tussen de gemeentelijke domeinen.

Voor het vormgeven van het principe 1 gezin, 1 plan, 1 plan is het nodig om niet alleen te ontschotten binnen de gemeentelijke domeinen (spoor 2), maar ook tussen de gemeentelijke domeinen. Vanuit de praktijk blijkt dat er nu vaak een stapeling is van indicaties jeugdhulp en Wmo binnen 1 gezin. De mogelijkheden om te komen tot integraliteit tussen de Wmo en jeugdhulp zullen op de middellange termijn nader worden onderzocht.

Spoor 4: Integrale werkwijze tussen niet-gemeentelijke domeinen en gemeentelijke domeinen.

Om het principe 1 gezin, 1 plan, 1 aanpak vorm te geven, is ontschotting tussen en binnen gemeentelijke domeinen maar ook tussen de niet gemeentelijke domeinen die daaraan raken, zoals de Wet Langdurige Zorg en de Zorgverzekeringswet, een kans. Het is dan ook belangrijk om de mogelijkheden hier tussen nader te onderzoeken. Hierover worden gesprekken gevoerd met ministerie en zorgverzekeraars.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Dilemma's

Gevolg van de vergrijzing, het langer thuis wonen en het toenemen van dementie is dat de doelgroep groter en de zorgvraag zwaarder wordt. Ander punt is dat de Wmo een open einde regeling is wat de budgettaire beheersing beperkt.

Er is sprake van een tekort op het jeugdhulpbudget 2015, dit zal ook nog doorwerken in 2016 en mogelijk langer. Met diverse maatregelen zoals een andere manier van contractering, het versterken van de toegang en de lobby naar het rijk, wordt geprobeerd dit tekort terug te brengen en ook de afname van het rijksbudget (gefaseerd) op te vangen. Indien de definitieve cijfers negatiever uitvallen dan de huidige voorlopige cijfers, dan kan het geschetste financiële perspectief onder druk komen te staan.

Momenteel wordt de visie op jeugdhulp herijkt als mede de huidige uitgangspunten voor regionale samenwerking, waaronder de vereveningsafpraak. De uitkomst hiervan kan invloed hebben op het financiële perspectief. Een andere manier van contracteren kan er toe leiden dat sommige aanbieders te maken krijgen met een omzetsdaling en als gevolg daarvan met dreigend continuïteitsverlies. Dit is inherent aan een veranderende markt en dalende budgetten.

In verband met de huidige financiële druk op het jeugdhulpbudget lopen de wachttijden op. Samen met aanbieders en toeleiders wordt gekeken naar oplossingen en zijn er reeds al maatregelen geïmplementeerd. Daarnaast wordt er ingezet om aanvullende maatregelen, zoals de pilots genoemd bij thema 4 Samenhang in de toegang. De ze pilots zullen ook bijdragen aan het voorkomen en terugdringen van wachtlijsten. Juist met een gefaseerde bezuiniging – binnen rijksbudget per 2018 – zal het geschetste financiële perspectief niet een substantieel negatief effect hebben op de wachtlijsten. NB voorafgaande aan de PPN- behandeling is de raad reeds geïnformeerd over de oorzaken van de groeiende wachtlijsten en de genomen en nog te nemen maatregelen, dit n.a.v. de op 24 maart gestelde artikel 45 vragen door de SP.

Vervolg

Spoor 1

- Inventarisatiefase (april - mei 2016) - Inventariseren van huidige verbeterpunten bij het opstellen en uitvoeren van het ondersteuningsplan.
- Voorbereidingsfase (mei – juni 2016) - Benoemen actiepunten en oplossingen met daarbij een planning. Oplossingen bespreken met partners in de uitvoering.
- Implementatiefase: oplossingen realiseren vanaf juli 2016
- Monitoringsfase (continu proces) : effecten van de oplossingen monitoren en nieuwe verbeterpunten in kaart brengen

Spoor 2

Jeugdhulp

De ontschotting binnen de jeugdhulpdomeinen vindt gefaseerd plaats. Het tempo waarin dit gerealiseerd kan worden wordt voor een groot deel bepaald door de uitvoerbaarheid van veranderingen. Hierbij wordt een check ingebouwd

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

om te kijken of het werken met resultaatgerichte financiering ook uitvoerbaar is voor de praktijk. Uitgegaan wordt van een fasering. Dit wordt in de komende maanden nader uitgewerkt

Planning regionale in te kopen Jeugdhulp 2017:

- Inventarisatiefase (januari – maart 2016): De inventarisatie is onderdeel van het proces om te komen tot een voorstel waarin de 11 lokale gemeenten keuzes maakt over: 1) Schaalgrootte inkoop, 2) Bekostigingsmodel, 3) Duur van het contract, 4) Uitgangspunten beleid en 5) Inkoopprocedure en 6) Samenhang inkoop tussen de domeinen jeugd. Deze inventarisatie is klaar en wordt meegenomen als basis voor de volgende stappen in dit proces.
- Specificatiefase (april – juni 2016): Het opstellen van de uitvraag aan de aanbieders, de voorwaarden waaraan voldaan moet worden, de instrumenten om ontwikkelingen te stimuleren en het conceptcontract.
- Selectiefase (juli 2016): Het aanvragen en ontvangen van aanbiedingen, het beoordelen van de aanbiedingen en het selecteren van de zorgaanbieders en de producten;
- Contracteringsfase (augustus – oktober 2016): Het onderhandelen met zorgaanbieders en het afsluiten van het conceptcontract.
- Monitoringsfase (continu proces): bewaken en evalueren afspraken

Planning Wmo:

- Voorbereidingsfase (Maart – juni 2016):
 - Deel A: Uitwerken opzet nieuwe integrale arrangementen
 - Deel B: Uitwerken opzet doel aanbieders van Diah kunnen alle diensten aanbieden
- Contracteringsfase (juni 2016): Aanpassen huidige contracten 2016
- Implementatiefase (augustus 2016): onderdeel B
- Implementatiefase (januari 2017): onderdeel A
- Voorbereidingsfase (januari 2017 – april 2017): verbinding DIAH met dagbesteding en voorliggend veld
- Implementatiefase (2de helft 2017) : Starten pilots zoals benoemd in het transformatiethema Samenkracht.
- Contracteringsfase: met ingang van 2018 verwerking in contractering
- Monitoringsfase (continu proces): bewaken en evalueren afspraken.

Sporen 3 en 4

Na de resultaten van spoor 2 zal bekeken in het voorjaar van 2017 worden welke stappen mogelijk zijn en op welke termijn. Vervolgens zal een concrete planning worden opgesteld. Het ideeteam 'Samen Sturen' werkt momenteel aan een projectplan waarin stappen en planning tot uitwerking worden opgenomen. Insteek is nu om 2016 te gebruiken als voorbereidingsjaar, 2017 als pilotjaar en vanaf 2018 de aanpak structureel toe te passen.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

3.3 **Transformatiethema 3: Passend wonen met zorg**

Algemeen

Een aantal Zwollenaren heeft hulp en ondersteuning nodig bij het wonen en tijdelijke opvang. We spreken dan over 'wonen met zorg'. Het kan gaan om inwoners met lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen, met psychische of psychosociale problemen, jong of oud, tot inwoners die tijdelijk in een situatie van dakloosheid terecht zijn gekomen. Woonvormen die we daarbij onderscheiden zijn thuis wonen in een aangepaste woning, zelfstandig wonen met begeleiding en beschermd wonen. Daarnaast kennen we maatschappelijke opvang en vrouwenopvang als vangnet voor mensen die tijdelijk in een situatie van dakloosheid terecht komen.

Wij gaan de komende jaren verder aan de slag om meer Zwollenaren zelfstandig te laten wonen dan nu het geval is. Hierdoor sluit de woonsituatie meer aan bij de mogelijkheden van mensen, komen mensen meer tot hun recht, ontstaat er meer participatie en daarmee een hogere kwaliteit van leven voor onze inwoners. Tegelijkertijd ontstaan er op termijn minder maatschappelijke kosten.

Kansen

Ons doel is dat iedere inwoner die dat nodig heeft passend kan wonen met eventuele zorg en ondersteuning. Dat betekent dat inwoners zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk wonen. En ook zo snel mogelijk weer zo zelfstandig mogelijk, als zij tijdelijk afhankelijk zijn van een beschermde woonvorm. Hierdoor sluit de woonsituatie meer aan bij de mogelijkheden van mensen, komen mensen meer tot hun recht, ontstaat er meer participatie en daarmee een hogere kwaliteit van leven voor onze inwoners. Tegelijkertijd ontstaan er op termijn minder maatschappelijke kosten. Daarom gaan we aan de slag om de volgende punten te realiseren:

Betere spreiding van beschermde woonvormen in de regio

Het aanbod van beschermde woonvormen is niet in elke gemeente beschikbaar. In relatie tot de regiogemeenten is het aanbod relatief vaak in de gemeente Zwolle gelokaliseerd. Inwoners vanuit regiogemeenten moeten daardoor soms noodgedwongen naar een andere gemeente (veelal gemeente Zwolle) verhuizen waardoor vervolgens de stap terug naar de eigen leefomgeving en oorspronkelijke woonplaats ook minder makkelijk tot stand komt. Door stapsgewijs voor een betere spreiding van voorzieningen in de regio te zorgen sluiten we aan bij de mogelijkheden en behoeften van mensen. Daarbij zijn de kansen op herstel in de eigen sociale omgeving groter. Ook leidt dit tot een betere spreiding van maatschappelijke kosten over de regio.

Meer passende sociale woningen

Inwoners, met name die inwoners woonachtig in beschermde woonvormen (Geestelijke Gezondheidszorg), maar ook jongeren die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt en wonen in een jeugdzorginstelling, kunnen onvoldoende snel uitstromen uit beschermde woonvormen. Dit vanwege de druk op de sociale woningen in Zwolle en de regio. Hierdoor verblijven een aantal inwoners onnodig lang in beschermde woonvormen wat

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

hun herstel en participatie niet ten goede komt. Door meer passende mogelijkheden te creëren ten aanzien van sociale woningbouw in Zwolle en de regio ontstaan er voor cliënten meer mogelijkheden om uit te stromen op een passend moment. Afgelopen jaren hebben wij hiervoor stappen gezet, die recent door ons nog zijn geïntensiveerd. Bijvoorbeeld de “Versnellingsactie Sociale huur” en de versnelde realisatie van semi-permanente woningen.

Meer mogelijkheden van intensieve vormen van begeleiding thuis

Zo lang mogelijk zelfstandig wonen wordt soms belemmerd doordat intensieve vormen van begeleiding thuis nog niet overal in voldoende mate beschikbaar zijn gemaakt. Hierdoor wordt soms noodgedwongen verhuisd naar een beschermde woonvorm, terwijl met intensieve begeleiding thuis (desgewenst met enige mate van toezicht) het mogelijk zou kunnen zijn om thuis te wonen. Doordat gemeenten hiervoor in de gehele regio meer en betere mogelijkheden creëren is het mogelijk inwoners meer kansen te bieden om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen.

Dilemma's

Komende jaren willen we betekenisvolle stappen zetten om inwoners meer kansen te bieden zo lang mogelijk zelfstandig te wonen. Wij verwachten op termijn hierdoor ook lagere maatschappelijke kosten zullen ontstaan, maar niet eerder dan vanaf 2019. Hier zijn een aantal redenen voor:

- Zowel de afbouw van beschermde woonvormen als de opbouw van passende sociale woningen en passende vormen van intensieve begeleiding heeft tijd nodig. Continuïteit van ondersteuning is belangrijk en ongewenste frictiekosten moeten worden voorkomen.
- Cliënten woonden vaak al langdurig in een beschermde woonvorm. Het overgangsrecht beschermd wonen (GGZ) op grond van de Wmo loopt tot maximaal 31 december 2019. Cliënten die vallen onder dit overgangsrecht kunnen zich hierop beroepen gedurende deze periode. Dit betekent dat meer gedacht moet worden aan een stapsgewijze aanpak.
- Tegenover de uitstroom uit beschermd wonen naar zelfstandig wonen van cliënten met een relatief meer beperkte ondersteuningsbehoefte, staat op dit moment instroom van cliënten met een relatief omvangrijkere ondersteuningsbehoefte. Dit heeft met name te maken met de veranderingen in de bekostiging van de geestelijke gezondheidszorg op grond van de Zorgverzekeringswet. Dit betekent dat de druk op beschermd wonen op dit moment nog niet afneemt, maar toeneemt.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Door de genoemde aspecten verwachten wij pas in de loop der jaren (vanaf 1 januari 2020) een daadwerkelijk budgettair effect van de inspanningen. Daarnaast is er sprake van het mogelijk objectiveren van rijksmiddelen beschermd wonen welke het risico heeft op lagere rijksinkomsten beschermd wonen waarbij de ingangsdatum wordt verwacht tussen op z'n vroegst 1 januari 2017 en uiterlijk 1 januari 2020. Hierover zal naar verwachting in de meicirculaire 2016 duidelijkheid komen van rijkswege.

Vervolg

Er is de afgelopen periode al veel gedaan om de beweging mogelijk te maken. Gezien de aard van de huidige situatie is een combinatie van aanvullende maatregelen en inspanningen nodig die onnodige instroom voorkomt en door- en uitstroom bevordert. Met dien verstande dat beschermd wonen mogelijk moet blijven als zelfstandig wonen met begeleiding niet een passende oplossing is. Te denken valt daarbij aan de volgende maatregelen die wij samen met aanbieders en corporaties (waaronder in Zwolle vanuit de samenwerking WWZ038) en regiogemeenten voorbereiden:

- Met de Zwolse corporaties hebben we in het kader van de “Versnellingsactie Sociale huur” een samenwerkingsovereenkomst gesloten met als doel om in 2017 op diverse locaties in Zwolle de start bouw te realiseren van extra sociale huurwoningen. Daarnaast zijn er diverse andere woningbouwinitiatieven zoals Krasse Knarren en een appartementencomplex bij de Esdoorn in voorbereiding die tot een extra uitbreiding van de sociale voorraad voor 2018 leiden. We monitoren de Zwolse versnellingsactie Sociale huur en passen deze zo nodig en gewenst aan als de transformatie-opgave wonen en zorg daarom vraagt.
- We realiseren met de corporaties in de periode van de transformatie-agenda sociaal domein de afspraken over een versnelde realisatie van semi-permanente woningen om de extra vraag naar woningen voor statushouders en vraag binnen wonen en zorg (o.a. uitstroom beschermd wonen) vorm te kunnen geven.
- We evalueren voor de zomer het Zwolse “Wmo”-samenwerkingsconvenant met de Zwolse corporaties en komen tot aangepaste afspraken die passen bij de transformatie-opgave wonen en zorg.
- Wij hebben met de regiogemeenten en in overleg met cliëntenorganisaties en aanbieders een regionale veranderagenda beschermd wonen – maatschappelijke opvang opgesteld die aansluit bij de transformatie-opgave wonen en zorg. Wij hebben de regionale veranderagenda beschermd wonen – maatschappelijke opvang ter besluitvorming voorgelegd aan de raad 21 april en voeren deze – na instemming van de raden - uit samen met regiogemeenten en in overleg met aanbieders en cliëntenorganisaties in de periode 2016-2019.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

- We hebben een convenant met regiogemeenten opgesteld met daarin onder meer kwalitatieve inspanningsverplichtingen ten aanzien van betaalbare en adequate huisvestingsmogelijkheden evenals passende (intensieve) begeleiding thuis. We bekrachtigen voor het zomerreces 2016 het convenant regionale samenwerking beschermd wonen – maatschappelijke opvang met regiogemeenten en maken dit als vervolg concreet en meetbaar als het gaat om de inspanningsverplichtingen ten aanzien van betaalbare en adequate huisvestingsmogelijkheden evenals passende (intensieve) begeleiding thuis en voeren deze uit in de periode 2016-2019.
- In de bekostiging van beschermd wonen (GGZ) op grond van de Wmo 2015 hebben we meer ruimte gecreëerd vanaf 1 januari 2016 om uitstroom te bevorderen. Dit door de vorm ‘volledig pakket thuis’ voor maximaal 6 maanden toe te staan daar waar nodig voor de cliëntgroep die mogelijk kan uitstromen naar zelfstandig wonen. Wij doen in 2016 onderzoek naar de meest gewenste (regionale) bekostigingsvorm beschermd wonen – maatschappelijke opvang die past bij de transformatie-opgave. Daar waar dit leidt tot een verandering passen we deze toe vanaf 1 januari 2018.

Met deze maatregelen verwachten wij de komende jaren een belangrijke impuls te geven aan de mogelijkheden voor inwoners om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen.

3.4 **Transformatiethema 4: Samenhang in de toegang (tot Jeugdhulp)**

We versterken de samenwerking tussen sociale wijkteams, huisartsen, jeugdgezondheidszorg en onderwijs rondom de toegang tot specialistische jeugdhulp zodanig dat kinderen en ouders een sneller en beter passend antwoord krijgen op hun ondersteuningsvraag. Normaliseren heeft daarbij altijd voorrang op medicaliseren, maar als medicaliseren toch nodig is doen we dat zo snel mogelijk. Dit betekent dat we gezin en jongere in staat stellen zelf oplossingen voor hun vraag te vinden, zo veel mogelijk in de eigen leefomgeving van een kind. Oplossingen houden we zo simpel mogelijk en – mede daardoor – betaalbaar. Bij het zoeken naar oplossingen worden alle belangen meegewogen. Daarvoor is zowel sociaalpedagogische als medische kennis nodig. Op grond van een brede beoordeling wordt een terecht wel of geen beroep op specialistische jeugdhulp gedaan. Per saldo wordt daarmee een besparing op de kosten van specialistische jeugdhulp gerealiseerd.

Kansen

Genoemde partners en jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) werken binnen dit thema in het Ideeteam ‘Zo licht als kan, zo zwaar als nodig’ (innovatieproces jeugd) twee oplossingsrichtingen uit. Met deze maatregelen wordt ingezet op het versterken van de toegang door het beschikbaar stellen van kennis en expertise aan de voorkant, dus voorafgaande aan een verwijzing naar gespecialiseerde jeugdhulp. Hiermee kunnen kinderen, jongeren en gezinnen sneller worden geholpen, worden ze niet onnodig verwezen naar gespecialiseerde jeugdhulp dan wel worden terechte doorverwijzingen beter opgepakt.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

De twee richtingen zijn:

We verbinden sociaal wijkteam, huisartsen en gespecialiseerde jeugdhulp (specifiek: jeugd GGZ) rondom het vaststellen van de ondersteuningsbehoefte van kind, jongere en gezin.

Dit doen we door een eerste lijn jeugd- en gezinswerker toe te voegen aan huisartsenpraktijken in Zwolle en door inzet van een GZ-psycholoog direct achter de eerste lijn jeugd- en gezinswerker dichtbij de huisartsenpraktijk. Eerstelijns jeugd- en gezinswerkers en GZ-psycholoog ondersteunen de huisarts om in geval van kinderen en jongeren (en gezin) een brede analyse te maken van de hulpvraag. Huisartsen hoeven hierdoor enerzijds minder te verwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp en kunnen anderzijds gerichter verwijzen als wel gespecialiseerde jeugdhulp nodig is. Dit vertaalt zich per saldo in een besparing op de kosten van gespecialiseerde jeugdhulp. Voor ouders en jongeren levert de voorgestelde aanpak blijkens ervaringen elders de volgende verbeteringen op: een betere kwaliteit van geboden ondersteuning, meer tevredenheid en een lagere drempel om hulp te vragen waardoor eerder passende ondersteuning kan worden ingezet.

We benutten de jeugdarts, als wettelijk aangewezen toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp, om de school, sociaal wijkteam, huisarts en gespecialiseerde jeugdhulp sterker te verbinden.

We gaan in samenspraak met het onderwijs de toegangsfunctie op scholen versterken door beschikbaarheid van jeugdarts en eerste lijn jeugd- en gezinswerker (de huidige schoolmaatschappelijk werker) te verruimen en het borgen van beschikbaarheid van GZ-psychologen daar achter. Jeugdarts en eerstelijns jeugd- en gezinswerker vormen met anderen (b.v. intern begeleider, orthopedagoog) een ondersteuningsteam op school. Zij bepalen samen met ouders en jongere zelf hoe te normaliseren, goed te beoordelen wat nodig is en op basis daarvan benodigde hulp in te schakelen. In veel gevallen zal een verwijzing naar de huisarts dan niet meer nodig zijn. En als die wel nodig is, kan een jeugdarts bijdragen aan een betere verwijzing waarop de huisarts kan voortbouwen. Voor ouders en jongeren levert dit sneller passende ondersteuning op. We bouwen met deze oplossingsrichtingen voort op een pilot praktijkondersteuner Jeugd GGZ die Karakter in meerdere huisartsenpraktijken en gemeenten, waaronder Zwolle, heeft uitgevoerd. Naast een betere dienstverlening, levert dit blijkens evaluatie van de pilot ook een substantiële kostenbesparing op. Bij Zwolle brede toepassing lijkt een substitutievoordeel van maximaal € 1,7 miljoen haalbaar.

Dilemma's

De voorgestelde werkwijze bij de huisarts en op school moet zich in de praktijk nog bewijzen. Dit is zowel voor ouders en kinderen als voor betrokken professionals op school en in jeugdhulp spannend. Je weet wat je hebt, je weet nog niet wat je krijgt. De samenwerking in het ideeteam 'Zo licht als kan, zo zwaar als nodig' is constructief. Het vertrouwen kan alleen maar verder groeien door het ook echt te doen.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Tegenover de te behalen kostenbesparing door betere samenwerking in en rondom de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp staat nog een vrijwel even grote overschrijding van de totale kosten jeugdhulp ten opzichte van het beschikbare rijksbudget. Met andere woorden: bij deze opbrengst brengen we inkomsten en uitgaven voor jeugdhulp met elkaar in evenwicht, maar realiseren we nog geen extra bezuiniging. Dit bedrag is dan ook niet zichtbaar in de financiële tabel.

Vervolg

In het ideeteam 'Zo licht als kan, zo zwaar als nodig' werken huisartsen, sociale wijkteams en jeugd GGZ oplossingsrichting 1 verder uit in een concreet plan van aanpak (juni/juli 2016). Doel is de voorgestelde werkwijze in huisartsenpraktijken te gaan toepassen om daarmee ervaringen op te doen.

Oplossingsrichting 2 wordt door ideeteam 'Zo licht als kan, zo zwaar als nodig' ingebracht in de gesprekken met het onderwijs als één van de activiteiten om passend onderwijs en jeugdhulp beter met elkaar te verbinden (mei/juni 2016). De inzet is om ook deze werkwijze toe te passen in de ondersteuningsstructuur van scholen om ook daarmee in de praktijk ervaring op te doen.

Motie Jeugdhulp randvoorwaarden transformatie

Met dit voorstel geven wij uitvoering aan de oproep van de raad om 'de organisatorische randvoorwaarden om te komen tot optimale transformatie en samenwerking met betrokken partijen in de keten van Jeugd GGZ te bepalen en te borgen' (motie 'Jeugdhulp randvoorwaarden transformatie', 7 maart 2016).

3.5 Transformatiethema 5: (Arbeids-)participatie en bijstand

Algemeen

In onze sterke economische regio willen wij dat alle talenten worden benut en dus een inclusieve arbeidsmarkt voor al onze inwoners. De gemeente ondersteunt sinds de komst van de Participatiewet in 2015 een brede groep mensen die om wat voor reden dan ook een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Voorheen konden inwoners met een arbeidsbeperking een dienstverband krijgen in de Sociale werkvoorziening of een Wajong-uitkering van het UWV. Met de komst van de Participatiewet staat de Sociale werkvoorziening nu echter niet meer open voor 'nieuwe instroom' en de Wajong is beperkt tot mensen die geen arbeidsvermogen hebben. Ook is er een toenemend aantal inwoners dat een beroep op de gemeente doet bij het vinden van werk en inkomen.

Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk mensen bij een reguliere werkgever en in een regulier dienstverband werken. Wanneer dit vanwege een grotere arbeidsbeperking niet mogelijk is, dan blijft beschermd werken mogelijk. Wij willen dat het voor werkgevers in onze regio niet meer hoeft uit te maken wat je afstand tot de arbeidsmarkt was of wat je loonwaarde is, maar dat zij gezamenlijk en met ondersteuning van elkaar en de gemeente inclusief werkgeverschap tonen. Wij ondersteunen werkgevers hierbij door bijvoorbeeld loonkostensubsidies te verstrekken en/of begeleiding/coaching te bieden.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Ook werknemers helpen we door hen te begeleiden wanneer dat ook echt nodig is. Wanneer de afstand tot de arbeidsmarkt te groot is, dan helpt het sociaal wijkteam om in de buurt van de inwoner toch maatschappelijk actief te blijven. Werkgevers, werknemers(-organisaties), onderwijs en overheid hebben een regionaal sociaal akkoord gesloten om voor een groter aantal mensen leerwerkbanen in de Regio Zwolle te realiseren.

Kansen

Door te investeren in samenwerking met werkgevers, werknemers en onderwijs faciliteren wij de arbeidsmarkt faciliteren om banen te realiseren voor iedereen en de uitstroom uit de bijstand zoveel mogelijk te vergroten. Werkgevers zorgen voor de banen en de gemeente ondersteunt hen hierbij samen met partners uit het Regionaal Werkbedrijf. We willen een inclusieve arbeidsmarkt realiseren en de dienstverlening voor werkgevers versterken en verbeteren.

Door het versterken van netwerken van werkgevers en sociale partners kunnen we gezamenlijk zorgen voor passende banen en snelle matching

Met het Banenplan faciliteren we inwoners en partners om zo een inclusieve arbeidsmarkt in de regio Zwolle te bereiken. Onderdeel van dit plan is het ontwikkelen van buddysystemen van werkgevers en inwoners, waardoor ondersteuning niet meer (alleen) door professionals wordt geboden, maar gedeeltelijk verschuift naar het netwerk. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt worden hierdoor vaker begeleid door bijvoorbeeld collega's en werkgevers helpen elkaar om meer mensen aan een betaalde baan te helpen. Dit betekent ook dat wij een professionaliseringslag moeten maken in onze gemeentelijke uitvoeringsorganisatie die hierbij aansluit.

Door het behouden van effectieve methodieken en investeren in het hebben van een goed cliëntbeeld kunnen we inwoners die werk zoeken en werkgevers die personeel zoeken beter matchen.

Er ligt een kans om effectieve methodieken en partnerships nog beter te laten werken en hierdoor meer mensen uit te laten stromen. Hiervoor is het belangrijk om profielen van kandidaten voor werkgevers te ontsluiten. In de lopende businesscases van o.a. PEC United/BC Group/Man Power blijkt ook nu al een grote behoefte aan een kwalitatief klantbeeld, waardoor de werkgevers met vacatures beter gefaciliteerd kunnen worden. De kandidaten zijn nog onvoldoende zichtbaar in digitale matchingssystemen en hun mogelijkheden zijn niet altijd voldoende in beeld.

Een investering in het zichtbaar maken van klantprofielen en het scannen van arbeidsmarktmogelijkheden vergroot de matchingskansen en daarmee de uitstroom vanuit de bijstand naar een betaalde baan.

Voor het –versneld- ontsluiten van kwalitatieve profielen van alle bijstandsccliënten met arbeidspotentieel is het nodig om extra arbeidsmogelijkheidsdiagnoses uit te voeren. Het goed in beeld hebben van ons bijstandspopulatie is van essentieel belang en wordt dus als eerste met prioriteit opgepakt om de vervolgstappen succesvol te laten zijn.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Door het samenbrengen van expertise en ontwikkeling van leren en werken van gemeente en voormalig WSW, helpen we inwoners die behoefte hebben aan begeleiding op de arbeidsmarkt optimaal te kunnen presteren naar vermogen.

Om de doorstroom naar uitstroom te bevorderen is voor de groep mensen met een langere afstand tot de arbeidsmarkt het in een werksituatie in beeld brengen van arbeidsmogelijkheden aanvullend van belang. Wezo en WRA (gemeente) hebben in dit kader veel expertise, die gebundeld wordt. Hierdoor ontwikkelen we combinaties van leren en werken door voor de brede doelgroep onder de Participatiewet. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen van hieruit ontwikkeld en begeleid worden naar werk.

Door het creëren van ruimte voor innovatie en sociale ondernemingen werken we toe naar het hebben van voldoende banen voor mensen met een arbeidsbeperking in Zwolle.

Voor effectieve en innovatieve partners en ondernemers (waarmee wij bijvoorbeeld gezamenlijke businesscases hebben ontwikkeld) blijven we ondersteunen met instrumenten (subsidies, begeleiding, e.d.) en ontsluiting van arbeidspotentieel. Wij ontwikkelen hiervoor een excellente werkgeversdienstverlening. Het terugverdieneffect (een euro investeren aan de ene kant, levert minder bijstandsuitgaven op aan de andere kant) op de bijstandsuitgaven is hierbij uitgangspunt. Ook investeren we in het kennisniveau van de werkgeversdienstverlening. Om nadere invulling te geven aan de motie Social enterprises (SE) is al een adviseur ingezet om (startende) sociale ondernemingen en coöperatieve verbanden te ondersteunen. Gebundelde expertise van Wezo/WRA leidt hiermee tot een kenniscentrum voor bedrijfskundig advies over o.a. functiecreatie, SROI en ondersteunen en stimuleren van social enterprises. De infrastructuur van Wezo wordt hierin benut als één van de plekken in de stad als broedplaats voor sociaal ondernemerschap. Een extra inzet hierop (en vooral ook het betrouwbaar kunnen bieden van (soms ook financiële) ondersteuning) levert in potentie meer uitstroom op.

Extra (tijds-)investering economische dienstverlening zorgt voor bredere facilitering van werkgevers

Gezamenlijk met de dienstverleners/adviseurs Werkgeverspunt zal een investering van het accountmanagement Economie meer mogelijkheden scheppen voor de bijstandsdoelgroep. Door in de werkgeverscontacten (extra) aandacht te geven aan sociaal ondernemerschap, worden meer arbeidsmogelijkheden voor iedereen gecreëerd. De Provincie Overijssel gaat de komende tijd ook investeren in het MKB en hiervan maakt ook het stimuleren van sociaal ondernemerschap onderdeel uit. De mogelijkheden bij de Provincie zullen nader worden verkend.

Instroom beperking: sterke poort en intensieve aanpak handhaven

De instroom wordt door de brede Poort beperkt (gemeentelijke toetsing en intakegesprek in kader van doelmatigheid (werk) en rechtmatigheid (inkomen)). Hierin blijven we investeren om tenminste de beperking van de instroom te behouden. Het versterken van samenwerkingsafspraken met het UWV (advisering en begeleiding door werkcoach aan WW-cliënten uitbreiden en UWV vragen diagnoses te verbreden/delen)

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

zorgt ervoor dat iemand vanuit een WW-uitkering naadloos ondersteund wordt in de zoektocht naar werk, hetgeen kansen vergroot. De Zwolle werkt Aanpak Intensief (ZWA) kan nog worden versterkt door in samenwerking met het werkgeversnetwerk van Wezo en gemeente meer tijdelijke werkervaringsplekken mogelijk te maken.

Om voorgaande kansen in de komende jaren te benutten en uitstroom uit de bijstand optimaal te bevorderen, zullen al in 2016 maatregelen worden genomen. Vanaf 2017 ontstaan er echter knelpunten, waarvoor aanvullende incidentele investeringen nodig zullen zijn in relatie tot bovenstaande kansen. Deze extra investeringen worden daarom voorgesteld in de Perspectiefnota. In de Perspectiefnota 2017-2020 is hiervoor een budget gealloceerd van 0,75 mln t.b.v. Budget voor uitstroommaatregelen bijstand (participatie), zie tabel 1 onder Financiën in de Perspectiefnota. Met behulp van deze incidentele investering kunnen we effectieve publiek-private partnerships blijven ondersteunen (€ 250.000), matching optimaliseren door verbeteren van het ontsluiten van klantprofielen, in het bijzonder van de steeds groter wordende doelgroep met een arbeidsbeperking (€ 300.000) en kunnen we de Poort en de Zwolle Werkt Aanpak intensief versterken (€ 200.000).

Dilemma's

Naast kansen zijn er ook dilemma's. Deze vraagstukken spelen met name vanaf 2018, wanneer de budgetruimte kleiner is. Hierdoor kan de huidige ketenbenadering voor effectieve re-integratie van in-door- en uitstroom onder druk komen. Dit betekent dat onderdelen van de huidige ondersteunende dienstverlening aan werkgevers en inwoners beperkt zal worden.

De beperkingen kunnen leiden tot de volgende effecten:

- Stopzetten inzet op maatschappelijke participatie (activeringstrajecten) in de Sociaal Wijkteams. Momenteel wordt 1 miljoen euro vanuit het Participatiebudget geïnvesteerd in maatschappelijke participatie door bekostiging van medewerkers het Sociaal Wijkteam. Wanneer deze medewerkers minder of geen tijd meer hebben om inwoners met een bijstandsuitkering die op korte termijn geen arbeidspotentieel hebben te ondersteunen, dan kan dit ertoe leiden dat deze inwoners maatschappelijk niet actief zijn of kunnen blijven. Dit kan leiden tot een grotere zorgvraag. Door het meer integreren van activeringstrajecten in bestaande werkwijzen, is het wellicht (op termijn) mogelijk om minder middelen hierop in te zetten.
- Afbouwen van de Zwolle Werkt Aanpak, hetgeen direct effect heeft op de uitstroom uit de bijstand. De Zwolle Werkt Aanpak Intensief is gebleken effectief (bijna 60% is volledig uitkeringsonafhankelijk na een traject). Dit traject zal dan voor minder bijstandsccliënten beschikbaar zijn.
- Flexibele en innovatieve inzet van het participatiebudget is zeer beperkt mogelijk omdat een belangrijk deel moet worden geïnvesteerd in de basisdienstverlening aan de Poort en wettelijk verplichte uitvoering van registratie e.d. Ondersteuning en facilitering van werkgevers komt hierdoor onder druk te staan.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

- Medewerkers uit de sociale werkvoorziening kunnen minder begeleiding krijgen bij detacheringen, waardoor zij mogelijk eerder uitvallen of werkgevers ontevreden raken over de –noodzakelijke- begeleiding. Om deze effecten te beperken, wordt dit meegenomen in de excellente werkgeversdienstverlening (samenwerking tussen Wezo/WRA). Hierdoor zullen wij alle beschikbare expertise om begeleiding vorm te geven zo effectief mogelijk inzetten.

Vervolg planning horizon 2020

Om de weg naar een inclusieve arbeidsmarkt te bereiken en arbeidsparticipatie van meer mensen bij gewone werkgevers in 2020 vorm te geven, wordt een aantal stappen gezet.

- Wij starten met doorontwikkeling/versterking van de Poort en Zwolle Werkt Aanpak in 2016 en zetten dit voort in 2017.
- Excellente werkgeversdienstverlening en het stimuleren van innovatieve social enterprises wordt in de periode 2017-2019 doorontwikkeld..
- De ontwikkeling van een leerwerk- en expertisecentrum ten behoeve van excellente werkgeversdienstverlening zal plaatsvinden in 2016-2017 en toegroeien naar een concept met sluitende bedrijfsvoering in 2019
- Effectieve partnerships willen wij blijvend ondersteunen door hierin in ieder geval in 2017 te blijven investeren (verlenging ‘werken aan minder bijstand’).

In een separate nota wordt aan de gemeenteraad een tussenstand aangeboden voor de zomer ten aanzien van de verbinding van netwerken in relatie tot voorgaande maatregelen. Na de zomer wordt verwacht dat een uitwerking kan worden getoond van de gewenste structuur en organisatie.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

4 Innovatiebudget

4.1 Een innovatiebudget voor de transformatie sociaal domein

Onderdeel van de transformatie zijn keukentafelgesprekken waarin samen met de inwoners de noodzakelijke ondersteuning besproken wordt om zelfredzaam te zijn en te kunnen participeren. Beoordeeld wordt wat de inwoners in hun netwerken kunnen oplossen en er worden andere oplossingen gezien, zoals initiatieven van vrijwilligersorganisaties en algemene voorzieningen. Deze keukentafelgesprekken en de ervaringen vanuit het sociale wijkteam laten verdere kansen en mogelijkheden om deze beweging van de gespecialiseerde zorg naar lichtere vormen van ondersteuning verder te versterken en te bestendigen (zie ook transformatiethema's)

Met deze notitie wordt invulling gegeven aan de toezegging tijdens de raadsbehandeling van de transformatieagenda sociaal domein (dd. 25 januari 2016) de raad te informeren over de inzet van het innovatiebudget.

4.2 Uitgangspunten innovatiebudget sociaal domein

Het innovatiebudget wordt gebruikt voor een van de volgende doelen:

- Het budget versnelt innovatie en transformatie
- Het budget initieert experimenten aan de voorkant om later tot gewenste inhoudelijk resultaat en bezuiniging te komen. Dit vormt een transformatieslag voor inwoners, partners en/of gemeente/SWT.
- Inzet van het budget leidt tot het realiseren van de beweging naar voren – van zwaar naar licht;
- Het budget draagt bij aan de uitwerking van de vastgestelde transformatiethema's;
- De inzet van het budget levert een aantoonbaar inhoudelijk en /of financieel rendement;
- Het budget versnelt en maakt andere maatwerkoplossingen mogelijk

4.3 Inzet innovatiebudget sociaal domein

Het innovatiebudget zal als volgt worden ingezet:

- a. Maatwerkbudget SWT ad € 200.000
- b. Transformatiebudget ad € 300.000

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

4.4 Nadere toelichting Maatwerkbudget SWT

Op basis van ervaringen in Zwolle door de SWT's in 2015, landelijke voorbeelden en publicaties¹ over maatwerkbudget wordt van het totaal budget € 200.000 beschikbaar gesteld. Er wordt geen budget per wijk beschikbaar gesteld, maar het budget wordt stadsbreed ingezet voor de 5 teams gezamenlijk om optimaal gebruik te bewerkstelligen en recht te doen aan de diversiteit binnen de stad.

In den lande is al geëxperimenteerd. Ter illustratie: in Rotterdam met ruim 600.000 inwoners is het totaal beschikbare maatwerkbudget € 420.000 – € 10.000 per wijkteam (42), in Zaanstad met bijna 200.000 inwoners is het totaal beschikbare maatwerkbudget voor de wijkteams (11) € 400.000.

Evaluaties uit Rotterdam en Zaanstad laten zien dat het gaat om kleine bedragen die een groot verschil maken. Het gemiddelde bedrag in Rotterdam was € 125 en het hoogste bedrag € 2500. Het gemiddelde bedrag in Zaanstad was € 1175 en het hoogste bedrag € 8500.

Het maatwerkbudget is bedoeld om doorbraken te forceren en initiatieven van buurtbewoners mogelijk te maken. Daarnaast is het maatwerkbudget een stimulans voor generalisten om slimme shortcuts te bedenken die de hulpverlening versnellen en zo dure zorg uitsparen. Doel is de ruimte te overbruggen tussen de verantwoordelijkheid van een generalist en de bevoegdheid van een generalist. Het maatwerkbudget is bedoeld voor inwoners. Partners kunnen derhalve geen beroep op deze middelen doen.

Het maatwerkbudget wordt regelarm en contextrijk. Vuistregels zijn mogelijk, maar er komen geen categorische afbakeningen. Er moet altijd ruimte zijn voor uitzonderingen. Uit onderzoek blijkt dat een maatwerkbudget werkt, mits dat budget niet aan allerlei regels wordt gebonden.

4.5 Nadere toelichting Transformatiebudget

De activiteiten en maatregelen genoemd onder de verschillende transformatiethema's van het sociaal domein worden, indien noodzakelijk, met dit budget uitgevoerd. Hierbij gaat het om het uitvoeren van o.a. pilots.

¹ 'Maatwerkbudget: smeermiddel van de hulpverlening', Pieter Hilhorst en Jos van der Lans, 26 maart 2016 ;
3 D Lab Maatwerkbudget Rotterdam, Eindrapport Februari 2016., Pieter Hilhorst en Jos van der Lans,
Transitiecommissie Sociaal Domein, De decentralisaties In het sociaal domein: wie houdt er niet van kakelbont? Essays over de relatie tussen burger en bestuur

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

De uitvoering van de pilots van het thema toegang wordt gedeeltelijke uit dit budget gefinancierd ad €100.000. De overige benodigde middelen voor deze pilot worden gedekt uit het innovatiebudget jeugd. Met deze pilots wordt ingezet op het beter verbinden van sociaal wijkteam, huisartsen en gespecialiseerde jeugdhulp (specifiek: jeugd GGZ) rondom het vaststellen van de ondersteuningsbehoefte van kind, jongere en gezin. En we zetten in op het beter benutten van de jeugdarts, als wettelijk aangewezen toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp, om de school, sociaal wijkteam, huisarts en gespecialiseerde jeugdhulp sterker te verbinden. Voor de overige thema's en het resterende bedrag van € 200.000 worden momenteel plannen voorbereid. Conform het debat van 25 januari jl. vindt verantwoording van het totale budget achteraf plaats.

4.6 Vervolgproces

- In de zomer 2016 zal het maatwerkbudget beschikbaar zijn voor de medewerkers van de SWT's, inclusief een factsheet met daarin een wegingskader, routing en beslissingsbevoegdheid. Hierbij wordt tevens afstemming gezocht met bestaande Zwolse werkwijzen en bestaande mogelijkheden, zoals het Noodfonds en bijzondere bijstand. Ook worden landelijke voorbeelden en aanbevelingen uit de evaluatie van andere gemeenten betrokken.
- Medio 2017 wordt het instrument 'maatwerkbudget' geëvalueerd. Daarbij zal ook beoordeeld worden in hoeverre een vervolg gewenst is en op welke manier.

5 Vervolg

Alle in deze nota genoemde doelen en acties zijn uiteraard niet het enige wat er gebeurt om het sociaal domein toekomstbestendig te maken. In dit hoofdstuk schetsen we een aantal bestaande ontwikkellijnen en geven aan hoe deze vervolg krijgen. Daarnaast gaan we in op het vervolg proces van deze transformatie agenda en over de communicatie met de raad.

5.1 Overige ontwikkelingen

- *Het sociaal wijkteam*
Het sociaal wijkteam bestaat in Zwolle nog maar kort, de eerste evaluaties zijn in bewerking en zullen voor de zomer 2016 beschikbaar komen. Nadrukkelijk wordt de “waarde” van het wijkteam voor inwoners/gebruikers van het team daarin meegenomen. Tegelijkertijd is het sociaal wijkteam een nieuwe organisatie dus ook qua organisatorische vormgeving, personeelsbeleid en bedrijfsvoering is er het nodige te evalueren en verder te ontwikkelen. Ook hier komen in het 2e kwartaal van 2016 resultaten van evaluatie en onderzoek beschikbaar waarbij tevens inrichtingsvoorstellen zullen worden gedaan. Na de zomer zal de raad hier verder over worden meegenomen.
- *De regionale Veranderagenda Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen*
De landelijke commissie Toekomst Beschermd Wonen gaat in haar visie in hoofdlijn uit van zelfstandig wonen met de noodzakelijke begeleiding (en waar nodig bescherming en toezicht). Op dit moment wordt landelijk bezien op welke wijze deze visie kan worden voorzien van een passend financieringsmodel die de transformatie opgave stimuleert. Zwolle als centrumgemeente heeft samen met regiogemeenten afgelopen jaar gewerkt aan een veranderagenda maatschappelijke opvang / beschermd wonen evenals afspraken betreffende regionale samenwerking maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De Zwolse transformatienota sociaal domein sluit met name op het thema “Passend wonen met zorg” inhoudelijk aan bij de beweging die ook is ingezet met de voorbereiding van de regionale Veranderagenda Maatschappelijke opvang en Berschermd wonen. Planning is deze regionale veranderagenda in dezelfde periode aan de raad aan te bieden met de Zwolse transformatienota sociaal domein”.
- *Het Innovatieproces Jeugd*
Eind januari is de raad geïnformeerd over het tot dan toe gelopen innovatieproces “Jeugd Zwolle in Beweging”. De afgelopen maanden is er door allerlei partners in de stad verder gewerkt aan het komen tot concrete ideeën voor de eerder benoemde 8 thema’s (zie Reisgids Innovatieproces Jeugd). Dit heeft, naast een actief netwerk van jongeren, professionals uit diverse velden en vrijwilligers, een vijftiental concrete ideeën voor innovatie binnen het jeugddomein opgeleverd. Een aantal zijn inmiddels wederom verder gedetailleerd en benoemd in deze nota. De overige ideeën worden aangehaakt bij bestaande ontwikkellijnen of wordt gezorgd voor een verdere doorstart.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

- *Right to Challenge*
Het Right to Challenge geeft burgers de (wettelijke) mogelijkheid taken en de bijbehorende middelen over te nemen. Vooral nog wettelijk alleen vastgelegd in de Wmo en de Bibliotheekwet. In Zwolle is sinds vorig jaar het Right to Challenge opgenomen in de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015. Vanwege de vele onduidelijkheden rond het Right to Challenge kiezen we voor een traject van "lerend ontwikkelen". Aan de hand van concrete challenges uit de stad werken we aan vragen als vragen als: "wie mogen challengen?", "wie beoordeelt er?" en "welke risico's brengt dit met zich mee?". De gedachte van Right to Challenge sluit aan bij de transformatie doelstellingen in het sociaal domein op het gebied van vernieuwing in financieringssystematiek en het geven van een rol aan Zwollenaren bij de uitvoering van de taken in het sociaal domein. Deze uitwerking wordt dan ook verbonden met de twee hoofdlijnen in het vervolgproces van de transformatie sociaal domein; contractering en gezamenlijkheid met de stad. De raad wordt via een aparte nota geïnformeerd over de aanpak van het Right to Challenge.
- *De regionale samenwerking*
Regionale samenwerking binnen het sociaal domein is een relatieve lappendeken, of "niet congruent" zoals het ministerie van BZK dat noemt. Regionale samenwerking brengt veel meerwaarde zoals kennis bundeling en schaalvoordelen, ook naar aanbieders. Deze goed kunnen samenbrengen met lokale flexibiliteit en autonomie is de uitdaging in de komende jaren. De regionale samenwerking Jeugdhulp IJsselland is een belangrijke casus die in 2016 aan de orde komt. Deze samenwerking is vooreerst aangegaan voor twee jaren tot 1 januari 2017 en maakt heroverweging en besluitvorming op korte termijn noodzakelijk. De voorbereiding van dit proces is inmiddels gestart en kent als eerste stap een bestuurlijke en ambtelijke werkconferentie in begin mei. Na de zomer zullen voorstellen aan de raad gedaan worden hoe hier in de toekomst mee om te gaan.

5.2 Moties en toezeggingen

Middels deze nota hebben we een aantal moties en toezegging afgedaan.

- *Motie M-14: Bezuinigingen mét (ex) cliënten, mantelzorgers en hulpverleners*
U heeft ons opgeroepen tot:
Bij het voorbereiden van bezuinigings- en verandervoorstellen op het "sociaal domein breed" ook de ideeën te benutten van (ex)cliënten, mantelzorgers, hulpverleners en andere direct betrokkenen.

Ons antwoord:

De transformatienota omvat de bezuinigings- en verandervoorstellen voor het sociaal domein. De uitwerking van de vijf thema's van de Transformatienota is tot stand gekomen met behulp van de kennis en ervaring van de wijkteams, de expertise van samenwerkende partijen zoals ketenpartners en contractanten in de regio en de stad, de participatieraad en diverse klankbord- en werkgroepen.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

Hiermee is een heterogene afspiegeling gezocht van het “brede” sociaal domein. Door telkens relevante informatie op te halen bij betrokkenen uit het werkveld is de transformatieagenda te beschouwen als een co-creatie van het sociaal domein. Dit willen we ook in de verdere uitwerking continueren.

- *Motie M-23: Herindicatie bij langdurige of permanente zorg beperken (M-23)*

U heeft ons opgeroepen tot:

- Herindicatie bij langdurige of permanente zorg na maximaal vijf jaar afhankelijk van de situatie van de inwoner met behulp van een gesprek of volgens de gehele herindicatie procedure. Als de omstandigheden veranderd zijn en er andere vormen van zorg nodig zijn, moet er wel een herindicatie plaats vinden. De inwoner en professional hebben dan een meldingsplicht.
- In overleg te gaan met de inwoner en professionals als er getwijfeld wordt over de situatie van de inwoner.

Ons antwoord:

Het ondersteuningsplan is leidend voor de ondersteuning en de noodzaak van het inzetten van voorzieningen. Indicaties ofwel toekenningen voor (maatwerk of individuele) voorzieningen zijn een afgeleide van dit ondersteuningsplan. Het ondersteuningsplan wordt bijgesteld indien de situatie van de inwoner hierom vraagt hetgeen op dat moment ook gevolgen kan hebben voor de inzet van voorzieningen. Hiermee gaan wij steeds meer naar de werkwijze waarbij het in gesprek zijn over het ondersteuningsplan leidend is i.p.v. de vastgestelde toekenningstermijnen (pagina 19 van de Transformatienota).

- *Moties 11-1: Jeugdhulp randvoorwaarden transformatie*

U heeft ons opgeroepen tot:

De organisatorische randvoorwaarden om te komen tot optimale transformatie en samenwerking samen met betrokken partijen in de keten van Jeugd GGZ te bepalen en te borgen en de raad hierover in het tweede kwartaal van 2016 te informeren.

Ons antwoord:

We versterken de samenwerking tussen sociale wijkteams, huisartsen, jeugdgezondheidszorg en onderwijs rondom de toegang tot specialistische jeugdhulp zodanig dat kinderen en ouders een sneller en beter passend antwoord krijgen op hun ondersteuningsvraag. Normaliseren heeft daarbij altijd voorrang op medicaliseren, maar als medicaliseren toch nodig is doen we dat zo snel mogelijk. Dit betekent dat we gezin en jongere in staat stellen zelf oplossingen voor hun vraag te vinden, zo veel mogelijk in de eigen leefomgeving van een kind. Oplossingen houden we zo simpel mogelijk en – mede daardoor – betaalbaar. Bij het zoeken naar oplossingen worden alle belangen meegewogen. Daarvoor is zowel sociaalpedagogische als medische kennis nodig. Op grond van een brede beoordeling wordt een terecht wel of geen beroep op specialistische jeugdhulp gedaan. Per saldo wordt daarmee een besparing op de kosten van specialistische jeugdhulp gerealiseerd (pagina 26 van de Transformatienota).

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

- *Toezegging 85: Uitgangspunten innovatiebudget*

Toezegging: De wethouder zegt toe de raad te zullen informeren over de uitgangspunten van het innovatiebudget in een korte notitie.

Ons antwoord:

In hoofdstuk 4 van deze nota worden de uitgangspunten van het innovatiebudget toegelicht.

5.3 Vervolgproces transformatieagenda sociaal domein

De verschillende thema's hebben ieder een eigen vervolgproces. Wat betreft timing, niveau en stijl. Elk thema sluit ook aan bij al ingezette lijnen of mogelijkheden. Deze vervolgprocessen staan verwoord bij de thema's in hoofdstuk 3. Deze processen worden wel verbonden met twee hoofdlijnen die we aanhouden voor het vervolgproces van de transformatie sociaal domein: transformatie in contractering & financiering en het gezamenlijke proces met de stad.

1. *Contractering & financiering*

Om transformatie ook daadwerkelijk vorm te geven is het nodig de doelen hiervan concreet te vertalen in de wijze waarop wij partners financieren. Sociaal domein breed wordt de discussie gevoerd over hoe financieringsmethodieken ondersteunend kunnen zijn aan transformatie, wat dit betekent voor onze huidige processen en of hier wellicht nieuwe methodieken voor nodig zijn.

2. *Gezamenlijk proces met Zwolle*

De verantwoordelijkheid voor het transformatieproces ligt niet alleen bij de gemeente, maar ook bij de zorgaanbieders, de professionals, vrijwilligers en uiteraard inwoners zelf. Als we daadwerkelijke veranderingen willen aanbrengen kunnen en willen we dat niet zonder de inbreng en betrokkenheid van de vele partners in de stad. We willen aansluiten bij de aanwezige energie en ideeën in en de stad. Dit gezamenlijke proces willen we verder voortzetten en intensiveren. Belangrijk hierbij is dat we missie en mindset delen. Door middel van verschillende communicatie en ontmoetingsvormen met en tussen partijen in de stad zorgen we voor informatie, inspiratie en motivatie. Daarnaast kunnen de transformatiethema's alleen tot een echte goede concretisering en uitvoering komen als kennis van professionals, verantwoordelijkheid van een ieder en positieve energie gebundeld wordt. Hiervoor gaan we op innovatieve wijze werksessies organiseren en sluiten we aan bij vormen van ontmoeting die al bestaan.

Daarnaast faciliteren we innovatieve mogelijkheden door onder andere het innovatiebudget.

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

5.4 Communicatie met de raad

Wens van de raad is om te kijken naar mogelijke bundeling van notities die de raad ontvangt vanuit het sociaal domein. Daarnaast willen we de raad graag betrekken bij e informeren over de voortgang van de transformatie. Daarvoor doen we het volgende:

1. Er staan een aantal notities op de planning om voor de zomer aan de raad aan te bieden. Deze worden, wanneer mogelijk, in dezelfde periode van deze transformatienota aan de raad aangeboden:
 - Informatienota Right to Challenge
 - Beslisnota regionale Veranderagenda Maatschappelijke opvang & Beschermd wonen
2. Met de agendacommissie wordt gekeken naar de planning van de 2e helft van 2016 en bepaald hoe de onderwerpen die het komende half jaar gepland staan het beste kunnen worden gepresenteerd aan de raad.
3. Wij willen in gesprek met de raad cq agendacommissie om te komen tot een wijze en planning van betrekken en informeren van de raad over de voortgang van de transformatieagenda die aansluit op behoefte van zowel raad als college

Datum 20 april 2016
Ons kenmerk Transformatie sociaal domein

6 Bijlagen

6.1 Motie M-14

6.2 Motie M-23

6.3 Motie M-11-1

GROENLINKSZwolle,
15 juni 2015**ChristenUnie**
Zwolle**D66****Motie****Bezuinigen mét (ex)cliënten, mantelzorgers en hulpverleners**

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op **15 juni 2015**
gehoord de beraadslaging over **de perspectiefnota 2016-2019**

overwegende dat

- het college in de Perspectiefnota aangeeft voor de invulling van de voorgenomen bezuinigingen van € 6,5 mln. op het sociaal domein breed "intensief met partners in gesprek (te) gaan" (Bijlage 2, Bezuinigen, pag. 22)
- de wethouder in het debat op 8 juni heeft aangegeven dat ook de input van de sociale wijkteams en de participatieraad wordt gebruikt

van oordeel dat

- het perspectief van (ex)cliënten, mantelzorgers, hulpverleners en andere betrokkenen, bij het verkennen van besparingsmogelijkheden niet mag ontbreken
- het van belang is om met hen in gesprek te gaan in een voor hen passende vorm en op een vertrouwde/veilige plek

roept het college op

bij het voorbereiden van bezuinigings- en verandervoorstellen op het 'sociaal domein breed' ook de ideeën te benutten van (ex)cliënten, mantelzorgers, hulpverleners en andere direct betrokkenen

en gaat over tot de orde van de dag.

GroenLinks

Patrick Rijke

ChristenUnie

Wietse de Boer

CDA

Judith Compagner

D66

Henk Schippers

Tegen: VVD en Fractie Jurgens
Aangenomen 15-06-2015

Motie begroting 2016 Herindicatie bij langdurige of permanente zorg beperken

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op vrijdag 13 november 2015.
Gelezen hebbende de begroting 2016 en gehoord hebbende van inwoners dat er herindicatie van een tot drie jaar afgegeven wordt aan inwoners die langdurige of permanente zorg nodig hebben.

Overwegend dat

- er inwoners zijn die aandoeningen hebben die niet te genezen zijn en waarbij er bij herindicatie van langdurige zorg geen verbeteringen verwacht worden.
- Er voor deze mensen en hun naasten veel stress ontstaat door deze herindicatie, waarbij ze weten dat over een tot drie jaar ze weer met hetzelfde geconfronteerd worden.
- Er het gevaar bestaat dat deze mensen als ze geen herindicatie krijgen tussen wal en schip geraken
- We in de raad bij het bespreken van de beleidsplannen over het sociaal domein besloten hebben om niet bureaucratisch te zijn en zorg op maat te geven.
- Deze herindicaties met extra onnodige kosten gepaard gaan.

van mening dat

- We niet onnodig in situaties, waarbij de uitkomst van de herindicatie al duidelijk zal zijn in verband met de aandoening van de inwoner, onrust door herindicatie willen veroorzaken bij de inwoner en diens naasten.
- De professionals in staat zijn, om in te schatten of de inwoner dusdanig zal verbeteren of verslechteren in zijn toestand, dat herindicatie wel gerechtvaardigd is.
- We de afspraken van de raad over zorg op maat willen naleven.
- Geen extra kosten willen uitgeven aan herindicatie waarbij de uitslag al vast staat.
- We er altijd voor moeten blijven waken dat inwoners geen onnodige zorg consumeren en de gemeente dus ongewenste zorg blijft financieren.

vraagt het college om

- Herindicatie bij langdurige of permanente zorg na maximaal vijf jaar afhankelijk van de situatie van de inwoner met behulp van een gesprek of volgens de gehele herindicatie procedure. Als de omstandigheden veranderd zijn en er andere vormen van zorg nodig zijn, moet er wel een herindicatie plaats vinden. De inwoner en professional hebben dan een meldingsplicht.
- In overleg te gaan met de inwoner en professionals als er getwijfeld wordt over de situatie van de inwoner.

En gaat over tot de orde van de dag.

Birgit Michies- de Roos
Partij van de Arbeid

Wietse de Boer
ChristenUnie

Johran Willegers
VVD

Henk Schippers
D66

Met algemene stemmen
aangenomen 13-11-15

Motie Jeugdhulp randvoorwaarden transformatie

Zwolle, 7 maart 2016

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 7 maart 2016 gelezen hebbende de beslisnota Regionale Inkoop jeugdhulp 2016.

Constaterende dat

- Het doel van transformatie preventie van zware zorg is daar waar dat kan en kinderen vroegtijdig te helpen.
- Sommige kinderen enkelvoudige problematiek hebben, andere meervoudig.
- Sommige kinderen die de keten van Jeugd GGZ in gaan wel een medische aandoening hebben en andere misschien niet, maar wel andere problemen.
- Een deel van de transformatie mogelijk tot stand komt bij terugverwijzing naar de sociale wijkteams van kinderen die wel hulp nodig hebben, maar geen (of een lichte) medische aandoening en dat dit nog niet optimaal verloopt.

Van mening dat

- Kwaliteit leidend moet zijn.
- Het kind centraal moet staan.
- Het per kind verschillend is hoe hulp het beste georganiseerd kan worden (maatwerk).
- Transformatie in jeugd GGZ alleen tot stand kan komen als ook de organisatorische randvoorwaarden op orde zijn.

Roept het college op om:

- De organisatorische randvoorwaarden om te komen tot optimale transformatie en samenwerking samen met betrokken partijen in de keten van Jeugd GGZ te bepalen en te borgen en de raad hierover in het tweede kwartaal van 2016 te informeren.

Sonja Paauw

Thom van Campen

Judith Compagner Eefke Meijerink

D66

VVD

CDA

Pvda

7-03-2016

Met algemene stemmen aangenomen